

2016

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr 89/XX/2016
Rady Gminy Załuski
z dn. 27.01.2016r.

WICEPRZEWODNICZĄCA RA

Dybek
Danuta Dybek

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016- 2020

Lokalny potencjał, inteligentne kreowanie rozwoju, inspiracja, aktywizacja.

Rada Gminy
Gmina Załuski

Wersja 1.3

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Wizja	4
3. Misja.....	5
4. Charakterystyka	6
4.1 Ludność.....	8
4.2 Rolnictwo	11
4.3 Infrastruktura Techniczna	15
4.3.1 Drogi	15
4.3.2 Zaopatrzenie w wodę.....	17
4.3.3 Kanalizacja	20
4.3.4 Infrastruktura sportowa	23
4.3.5 Infrastruktura rekreacyjna.....	24
4.4 Oświata	25
4.5 Bezpieczeństwo publiczne	29
4.6 Pomoc społeczna	30
4.7 Budżet	33
5. Diagnoza	42
6. Analiza SWOT.....	49
7. Wyzwania.....	51
8. Priorytety, cele, działania.....	52
9. Wdrażanie strategii.....	61
10. Podsumowanie.....	103
11.1 Konsultacje	104
11. Wykaz tabel i rysunków	106

1. Wstęp

Polska demokracja dojrzewa i pomimo 44. miejsca na 167 państw w piątej edycji indeksu demokracji ośrodka badawczego Economist Intelligence Unit (EIU), analizując poszczególne edycje widać awans Polski w tym rankingu. Świadczy to o może wolnej, ale mimo wszystko stabilnej poprawie wskaźników mających wpływ na szeroko pojęty obszar społeczno-gospodarczy. Bez wątplenia można stwierdzić, że do tego stanu rzeczy w znacznym stopniu przyczynia się samorządność szczebla regionalnego i lokalnego.

Rosnąca świadomość związana z przynależnością do społeczności lokalnej pobudza do interesowania się jej sprawami oraz rozpoznawaniem odpowiedzialności za jej aktywność. Powoduje to konieczność coraz skuteczniejszego planowania w zarządzaniu zasobami. Samorządy posiadają do tego umocowanie prawne, ale też szeroką metodologię służącą diagnozie sytuacji, rozpoznawaniu potrzeb, wyznaczaniu kierunków działań. Najpowszechniejszą formą wyznaczania celów i działań służących rozwojowi lokalnych społeczności są Strategie. Dokument taki powinien zakładać długookresowy plan działania służący określonym celom. Wyznaczane działania powinny z kolei dawać możliwość elastycznego i alternatywnego reagowania na krótkookresowe zmiany w sytuacji bieżącej szczególnie w kontekście występowania niepożądanych zjawisk takich jak np. klęski żywiołowe, epidemie, ale także zmiany koniunkturalne w gospodarce.

Wizja Gminy określona w strategii powinna być inspiracją dla wysiłków podejmowanych przez lokalne władze, organizacje pozarządowe instytucje społeczne, lecz również dla mieszkańców w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów.

Ze względu na uczestnictwo Polski w Unii Europejskiej i co się z tym wiąże szeregiem uwarunkowań zewnętrznych związanych z planowaniem na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym przyjmuje się dla Strategii Rozwoju Gminy Załuski czteroletni okres mieszczący się w perspektywie budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Spójność dokumentu z założeniami rozwojowymi europy, kraju i regionu pozwoli efektywnie korzystać z mechanizmów wsparcia w ramach poszczególnych polityk wspólnych dla Państw zrzeszonych w Unii Europejskiej. Należy przy tym pamiętać jednak o indywidualnych, wewnętrznych uwarunkowaniach geograficznych i społecznych charakteryzujących gminę.

Ze względu na rosnącą rolę samorządów coraz większe znaczenie będzie odgrywała tu własna aktywność służąca poprawie wskaźników społeczno – gospodarczych, również ze względu na zmieniającą się sytuację ekonomiczną Mazowsza na mapie europy, jako regionu, którego częścią jest Gmina Załuski.

2. Wizja

Wysiłki podejmowane na rzecz rozwiązywania problemów znajdujące odzwierciedlenie w celach i kierunkach działań określonych w Strategii Rozwoju stanowią podstawę urzeczywistnienia wyobrażenia Gminy Załuski, jako miejsca szczególnego. Wizja ta powinna być inspiracją dla Samorządu Gminnego, ale może być nią także dla wszelkich podmiotów działających na polu szeroko pojętego dobra publicznego.

Podnoszący się poziom życia oraz stabilność egzystencjalna sprawia, że lokalna społeczność w coraz większym stopniu identyfikuje się z Gminą Załuski, jako miejscem pochodzenia, zamieszkania, ale również w kontekście więzi społecznych. Coraz większa partycypacja obywatelska poszerza współpracę między interesariuszami Strategii Rozwoju Gminy Załuski na wszelkich możliwych polach.

Dzięki temu Gmina Załuski zyskuje, jako miejsce dobre do zakładania i rozwijania działalności gospodarczej. Efektem zwiększonego zainteresowania inwestorów jest rozwój miejscowego rynku pracy i wzrost atrakcyjności osadniczej. Stabilizująca się lokalna sytuacja demograficzna utrzymuje rozwijający się popyt na towary i usługi dając tym samym możliwości rozwojowe dla miejscowego biznesu również w zakresie nowoczesnych technologii.

Dzięki między innymi dobrej infrastrukturze wzrasta stopień zaspokojenia potrzeb zbiorowych w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej, kultury czy bezpieczeństwa publicznego. Dostęp do nowoczesnej infrastruktury technicznej przyczynia się również zaspokojeniu indywidualnych potrzeb mieszkańców.

Szeroki dostęp do informacji oraz możliwości korzystania z platform współpracy budowanych przy udziale lokalnych władz, przedsiębiorców, działaczy społecznych i rolników wpływa na rozwój inteligentnej specjalizacji regionu. Dzięki temu efektywniejsze jest wykorzystanie miejscowego potencjału w budowaniu siły gospodarczej.

3. Misja

Zadania Gminy Załuski jasno sprecyzowane są w przepisach. Stanowią one jedynie prawne podstawy do podejmowania działań i budowania narzędzi służących osiągnięciu nadrzędnych celów. Niezbędne jest, więc określenie ogólnego obrazu Gminy Załuski, jako efektu podejmowanych działań, czyli „Wizji” oraz pewnego rodzaju drogi, którą wyznacza się w kierunku osiągnięcia jej założeń.

Misja jest drogą dla wszystkich interesariuszy strategii, więc najlepsze efekty osiągnię się, jeżeli poza lokalnymi władzami uczestniczyć w niej będą mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i inne podmioty mogące partycypować w procesie rozwojowym.

Nadrzędną misją jest osiągnięcie takiego stopnia rozwoju gospodarczego, który pozwoli mówić o wysokim poziomie życia mieszkańców. Niezbędne jest do tego stworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych. Nowoczesna infrastruktura nie tylko ułatwi zaspokojenie podstawowych potrzeb zbiorowych, lecz przyczyni się do dbałości o środowisko naturalne i bezpieczeństwo publiczne. Podniesienie atrakcyjności Gminy Załuski ułatwi rozwój gospodarczy i pozytywnie oddziaływał będzie na przedsiębiorców, rolników, stowarzyszenia, organizacje pożytku publicznego, szkoły, przedszkola, zakłady opieki zdrowotnej, turystów itd.

Ważnym elementem misji jest budowa społeczeństwa informacyjnego i świadomego. Przyczyni się to rozwijaniu współpracy, zwiększy partycypację obywatelską i wzmocni więzi społeczne.

Dla osiągnięcia jak najwyższej efektywności w osiąganiu celów należy w miarę możliwości technicznych i prawnych wykorzystać egzogeniczny potencjał gospodarczy i intelektualny.

4. Charakterystyka

Gmina Załuski obejmuje swoim zasięgiem typowo rolniczy obszar o powierzchni 108,48 km². Podstawowy dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy przyjęty na 2014 r. wyniósł 1275,85 zł. Daje to drugą po Płońsku wartość w powiecie oraz stanowi 93,88 % średniej wartości wyliczonej dla kraju. Pod tym względem Gmina zajmuje 556 miejsce na 2479 samorządów szczebla lokalnego. Na jej terenie skupionych jest 31 miejscowości podstawowych w tym 30 sołectw.

Tabela 1 Wykaz miejscowości

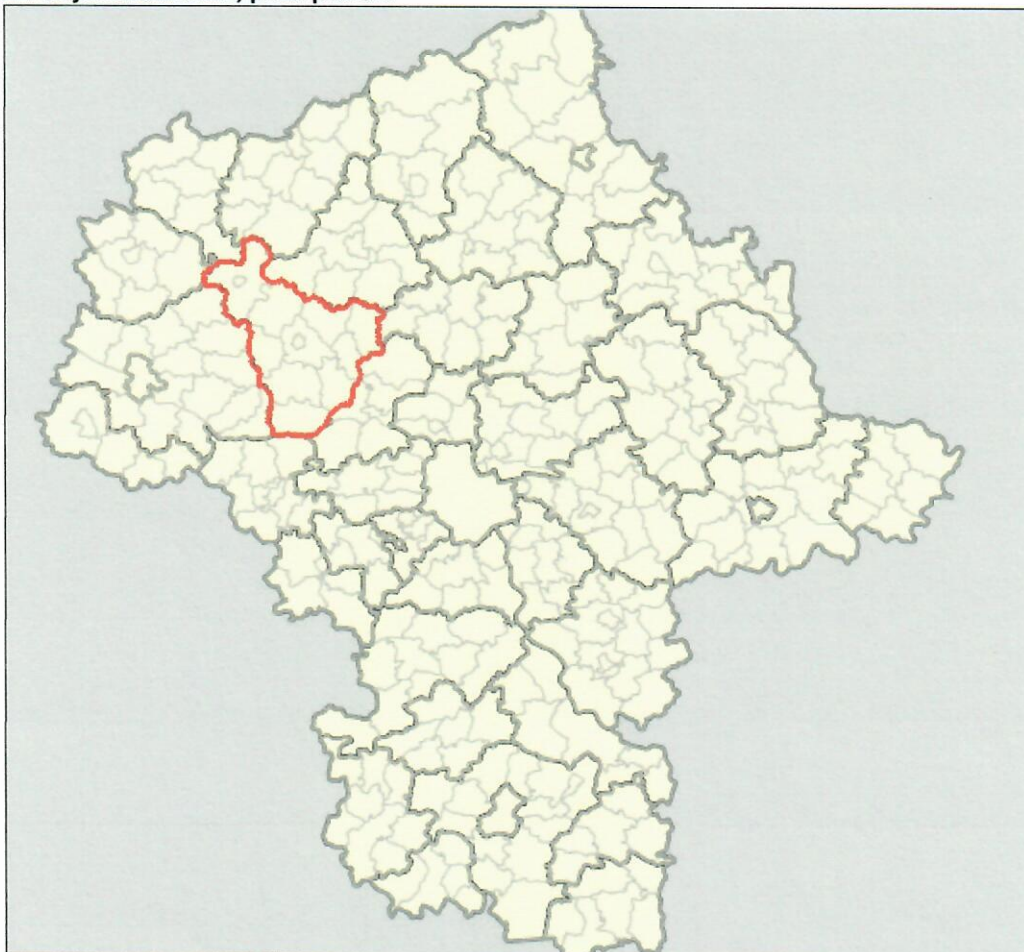
Lp.	Identyfikator Miejscowości Podstawowej	Nazwa Miejscowości	Rodzaj miejscowości
1	129745	Falbogi Wielkie	wieś
2	129768	Gostolin	wieś
3	129774	Kamienica	wieś
4	129797	Kamienica-Kozaki	kolonia
5	129805	Kamienica-Wygoda	wieś
6	129828	Karolinowo	wieś
7	129834	Koryciska	wieś
8	129840	Kroczewo	wieś
9	129863	Michałówek	wieś
10	129892	Naborowo	wieś
11	995589	Naborowo-Parcele	wieś
12	129900	Naborówiec	wieś
13	129917	Niepiekła	wieś
14	129923	Nowe Olszyny	wieś
15	129930	Nowe Wrońska	wieś
16	129946	Przyborowice Dolne	wieś
17	129969	Przyborowice Górne	wieś
18	129975	Sadówiec	wieś
19	129998	Słotwin	wieś
20	130004	Smulska	wieś
21	130010	Sobole	wieś
22	130027	Stare Olszyny	wieś
23	130033	Stare Wrońska	wieś
24	130040	Stróżewo	wieś
25	130062	Szczytniki	wieś
26	130079	Szczytno	wieś
27	130085	Wilamy	wieś
28	130091	Wojny	wieś
29	130100	Załuski	wieś
30	130116	Zdunowo	wieś
31	130122	Złotopolice	wieś

źródło: GUS

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

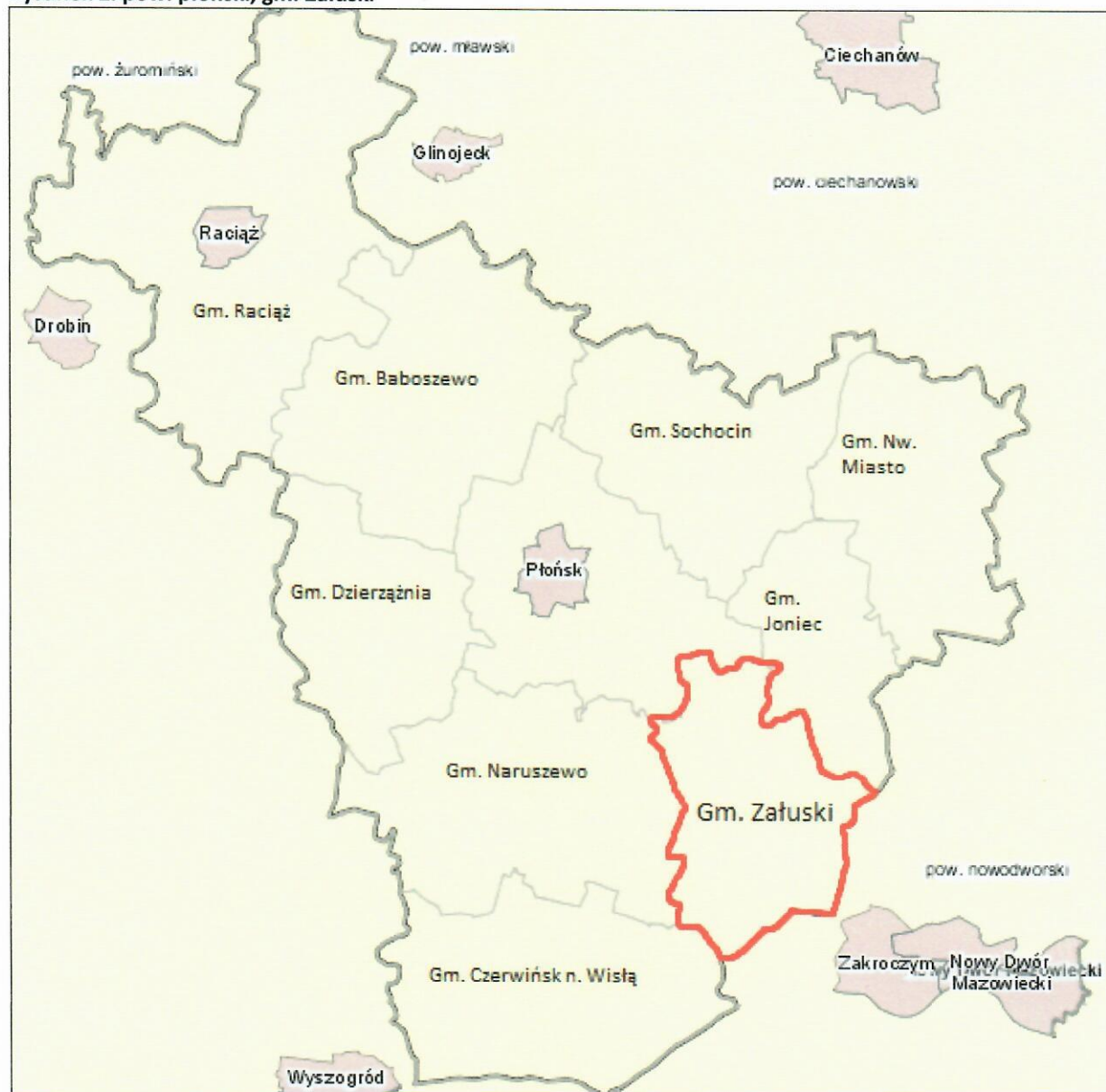
Gmina Załuski położona jest w północnej części Województwa Mazowieckiego i stanowi południowo-wschodnią granicę powiatu Płońskiego. Sąsiaduje z gminą Czerwińsk nad Wisłą, gminą Naruszewo, gminą Płońsk, Joniec oraz z gminą Zakroczym w powiecie nowodworskim. Przecina ją drogowy szlak komunikacyjny Warszawa-Gdańsk (trasa E7). W niedalekiej odległości ulokowany jest Płońsk oraz Nowy Dwór Mazowiecki. Najbardziej oddziałujące jest jednak sąsiedztwo stolicy. Przez Gminę nie przebiega żaden szlak kolejowy, lecz z miejscowości Załuski do najbliższej stacji leżącej na magistrali Warszawa-Gdańsk jest jedynie 15 km. Zaledwie 12 km dzieli również Załuski od lotniska Warszawa-Modlin. Przez północną część Gminy przebiega droga wojewódzka 571 Nasielsk-Naruszewo, a dzięki drodze E7 sprawnie i szybko można dotrzeć do węzła dróg S7, z drogami krajowymi nr 10 i 50 w gminie Płońsk. Część południowej granicy Gminy Załuski biegnie przy drodze krajowej nr 62 Siemiatycze-Strzelno. Poniższe mapy obrazują położenie powiatu płońskiego w woj. mazowieckim oraz gminy Załuski w powiecie.

Rysunek 1. woj. mazowieckie, pow. płoński

źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

Rysunek 2. pow. płoński, gm. Załuski

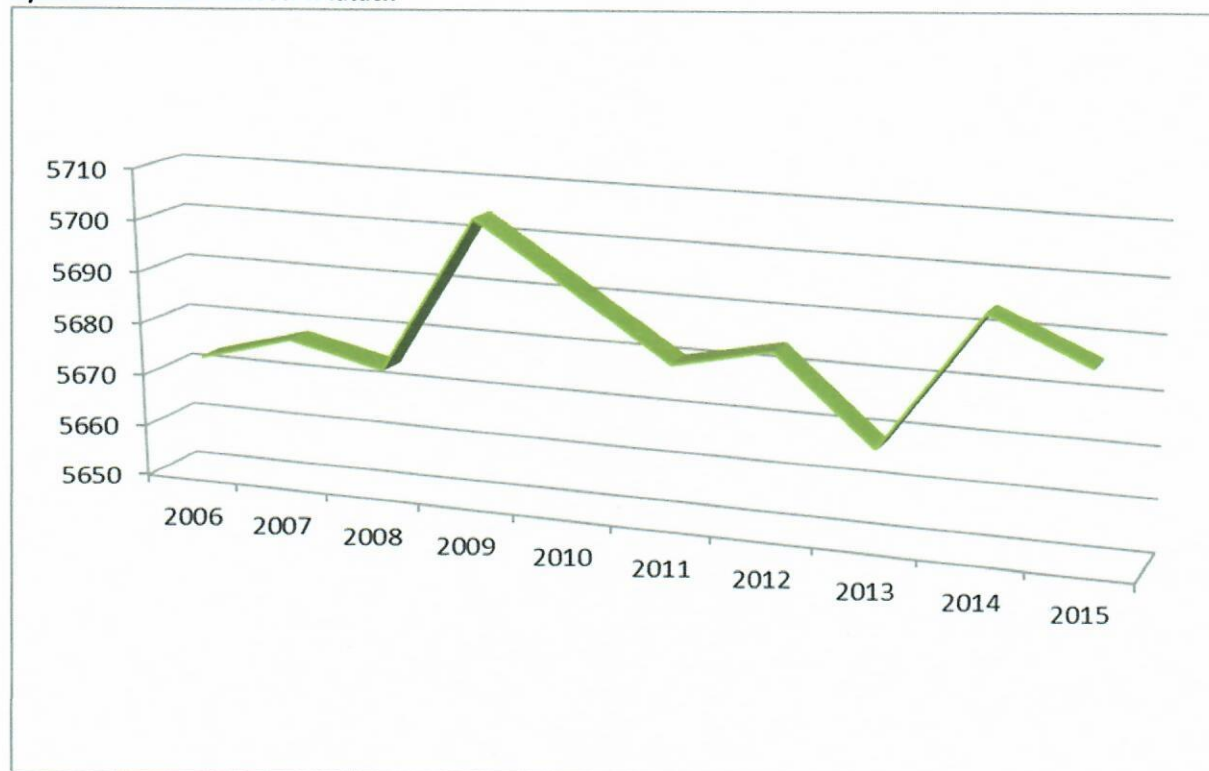
źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

4.1 Ludność

Według danych z ewidencji ludności Urzędu Gminy Załuski na dzień 30.06.2015 r. na pobyt stały zameldowanych było 5686 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat stan demograficzny wahał się kształtując na koniec 2009 r. liczbę ludności na poziomie 5704 osób. Analizując szczegółowe dane dotyczące poszczególnych grup wiekowych można dojść do wniosku, że wzrost ten spowodowany jest zameldowaniem większej liczby niemowląt. Trend ten niestety się nie utrzymał i nie wykształciła się żadna tendencja a jedynie wahania liczby ludności się pogłębiły.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Rysunek 3. liczba ludności w latach

źródło: Gmina

Gminę Załuski dotyka również problem bezrobocia i choć w dłuższej perspektywie czasu widać, że sytuacja ulegała czasowej poprawie to jednak od 2010 r liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrasta. Końcem tego trendu może okazać się rok 2014 w który widać spadek liczby osób zarejestrowanych bezrobotnych. 2015 był rokiem o najniższej stopie bezrobocia w kraju od wielu lat. Analizując poniższą tabelę można też stwierdzić, że większe problemy ze znalezieniem pracy mają kobiety, więc szczególnie do nich powinny być adresowane działania wspierające w tym zakresie.

Tabela 2. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach wg płci

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Ogółem										
449	425	360	242	188	249	223	248	293	298	273
Kobiety										
206	210	205	140	105	133	123	132	149	144	124
Mężczyźni										
243	215	155	102	83	116	100	116	144	154	149

źródło: GUS

Podobny trend widać w udziale osób zarejestrowanych, jako bezrobotne do liczby osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten nie jest najwyższy i na tle Powiatu Płońskiego Gmina Załuski wypada pozytywnie ze wskaźnikiem znacznie poniżej średniej dla powiatu.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Tabela 3. udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie

ogółem										
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
%										
14,1	13,2	11,1	7,4	5,7	7,4	6,3	6,9	8,2	8,4	7,6

źródło: GUS

Tabela 4. udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg gmin powiatu

Jednostka terytorialna	ogółem
	2014
	%
Powiat płoński	10
Płońsk m	10,5
Raciąż m	13,8
Baboszewo	10,9
Czerwińsk nad Wisłą	8,2
Dzierżążnia	10,2
Joniec	8
Naruszewo	10
Nowe Miasto	10,2
Płońsk	10,4
Raciąż	9,4
Sochocin	10,9
Załuski	7,6

źródło: GUS

Średnia stopa bezrobocia dla powiatu płońskiego w 2014 r. wynosiła aż 16%

Miejscowa społeczność wykazuje dość niską aktywność obywatelską. Jak wynika z danych Państwowej Komisji Wyborczej do wyborów samorządowych w 2010 r. poszło jedynie 43,53 % uprawnionych. Na tle powiatu Płońskiego był to przedostatni wynik przed Gminą Baboszewo. Znacznie lepiej sytuacja wyglądała w 2014 r gdzie w gminie głosowało już 60,89 % wyborców. Tym samym frekwencja była wyższa od średniej w powiecie. Gorzej jednak wygląda sytuacja przy wyborach do parlamentu w 2015 r gdzie do głosowania poszło jedynie 36,32 uprawnionych. I chociaż tu również nastąpiła poprawa w stosunku do wyborów parlamentarnych z 2011 r. (frekwencja 33,61 %) to jest to nadal zły wynik. Niskie zainteresowanie udziałem w wyborach ma wiele przyczyn niemniej jednak pokazuje ono przede wszystkim aktywność mieszkańców w zakresie partycypacji społecznej i odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

Tabela 5. frekwencja - wybory samorządowe 2010/2014

Nazwa	Liczba wyborców		Liczba kart oddanych		Frekwencja	
	2010	2014	2010	2014	2010	2014
Płońsk	18 257	17 949	9 069	8 575	49,67%	47,76%
Raciąż	3 768	3 778	2 324	2 440	61,68%	64,58%
Baboszewo	6 369	6 431	2 270	3 108	35,64%	48,33%

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Czerwińsk nad Wisłą	6 320	6 301	3 178	3 041	50,28%	48,26%
Dzierżążnia	3 146	3 120	2 029	1 920	64,49%	61,54%
Joniec	2 073	1 653	1 225	996	59,09%	60,25%
Naruszewo	5 324	5 209	2 281	2 947	42,84%	56,56%
Nowe Miasto	3 868	3 852	2 402	2 370	62,10%	61,50%
Płońsk	5 813	3 125	3 034	1 569	52,19%	50,21%
Raciąż	6 951	6 438	3 391	3 433	48,78%	53,29%
Sochocin	4 849	4 818	3 152	3 107	65,00%	64,47%
Załuski	4 459	4 526	1 941	2 757	43,53%	60,89%
Ogółem	71 197	67 200	36 296	36 263	50,98%	56,47%

źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

4.2 Rolnictwo

Wg powszechnego spisu rolnego z 2010 r. na jej terenie jest 1153 indywidualnych gospodarstw rolnych w tym 1061 prowadzi działalność rolniczą. Struktura wielkości gospodarstw jest typowa dla tego regionu i charakteryzuje je duża liczba gospodarstw do 5 ha powierzchni, bo aż 408 a jedynie 128 gospodaruje na powierzchni powyżej 15 ha. Duże rozdrobnienie gospodarstw stoi na przeszkodzie prężnego rozwoju tej dziedziny gospodarki. Niemniej jednak zmniejsza to ryzyko wprowadzania do środowiska zanieczyszczeń charakterystycznych dla dużych intensywnych upraw czy hodowli. Rolnictwo gminy Załuski od dłuższego czasu nastawione było raczej na uprawę roślin niż na hodowlę zwierząt. Potwierdzają to również dane powszechnego spisu rolnego z 2010 r. Pokazują one dodatkowo znaczny spadek pogłowia zwierząt hodowlanych szczególnie w trzodzie chlewnej gdzie stada zmniejszyły się o ponad 61% w stosunku do danych z 2002 r.

W ogólnej powierzchni gruntów rolnych najwyższy wskaźnik charakteryzuje grunty pod zasiewami, wśród których przeważa uprawa zbóż, bo aż 53,84%. Jest to spadek w stosunku do danych z 2002 r. gdzie udział zbóż w gruntach pod zasiewami wynosił ponad 64 % powierzchni gruntu pod zasiewami, która również zmniejszyła swoją wielkość z 6674 ha w 2002 r. do, 6154 w 2010 r. Wzrost natomiast dotyczy upraw warzyw i co istotne również upraw sadowniczych. Powierzchnia uprawy owoców wzrosła od 2002 r. o ponad 100% i w 2010 r. wyniosła 509,29 ha. Wydaje się, że jest to dobra tendencja i powoli można mówić o pewnym kierunku specjalizacji lokalnego rolnictwa w produkcji owoców, szczególnie jagodowych. Jest to również skutecznie wykorzystywane w celach promocji Gminy Załuski.

Tabela 6. struktura użytkowania gruntów rolnych

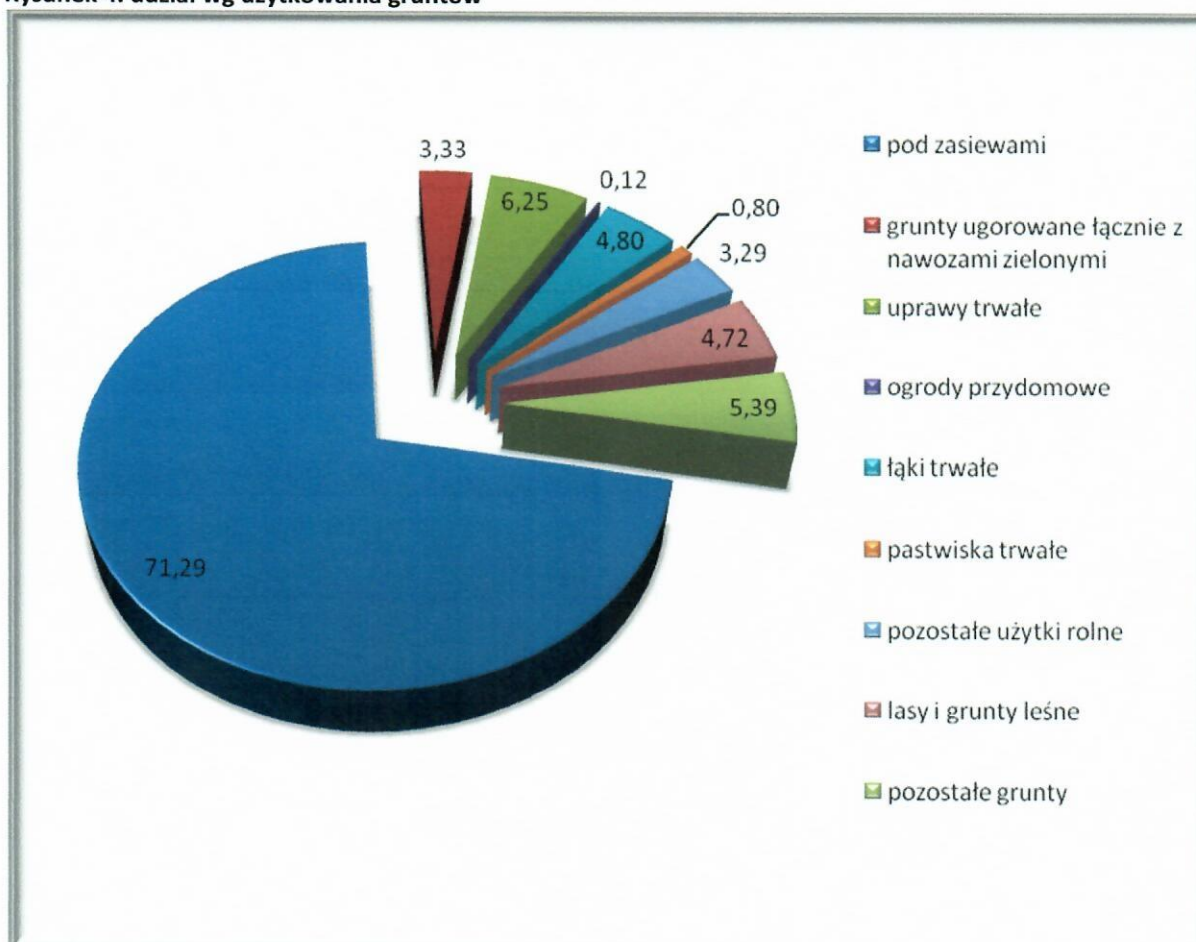
Użytkowanie	powierzchnia [ha]
grunty ogółem	8632,83
użytki rolne ogółem	7760,03
użytki rolne w dobrej kulturze	7475,76
pod zasiewami	6154,74
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	287,42
uprawy trwałe	539,94
sady ogółem	509,29

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

ogrody przydomowe	9,98
łąki trwałe	414,36
pastwiska trwałe	69,32
pozostałe użytki rolne	284,27
lasy i grunty leśne	407,74
pozostałe grunty	465,06

źródło: GUS

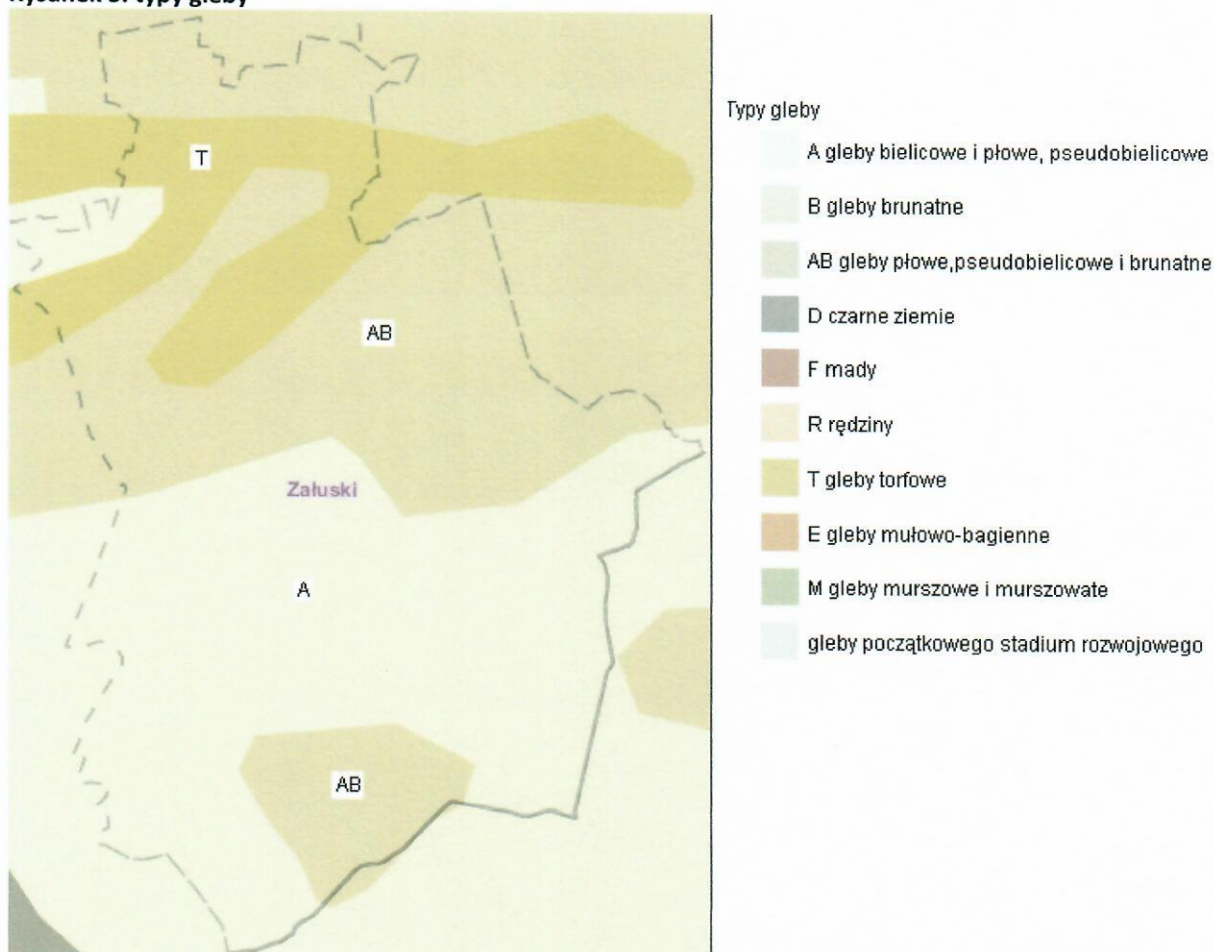
Rysunek 4. udział wg użytkowania gruntów

Źródło: GUS

Typologia gleb charakteryzująca ich genezę i proces tworzenia jest dość zróżnicowana. Jak wynika z przedstawionej poniżej mapy dominują tu poczynając od południowego do północnego obszaru gminy ziemie bielcowe, płowe i pseudobielcowe. W północnej części występują gleby brunatne a w bezpośrednim oddziaływaniu rzeki Naruszewki występują niewielkie obszary czarnych ziem zdegradowanych oraz gleby mułowo torfowe.

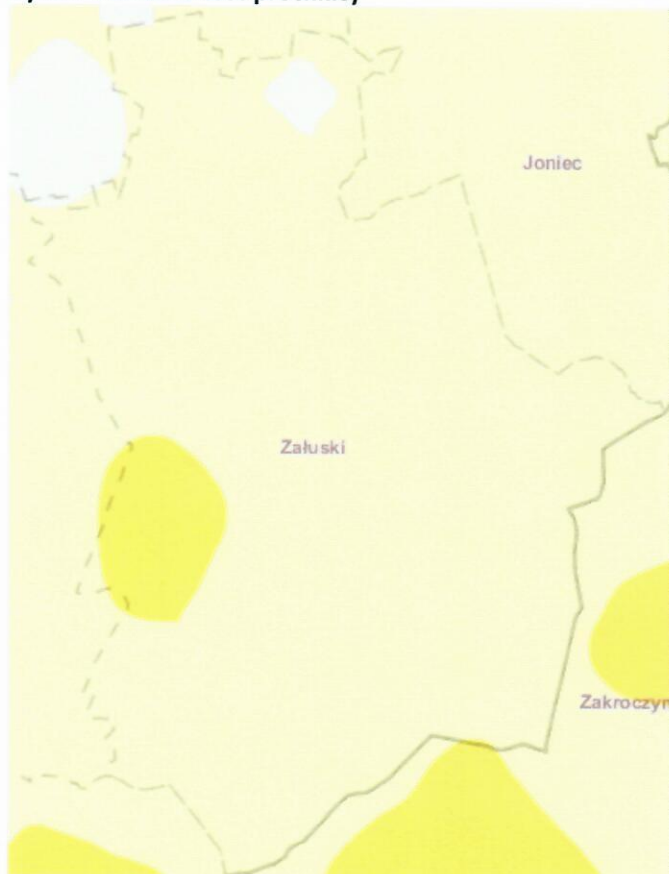
Rysunek 5. typy gleby

źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

Na terenie Gminy Załuski występują dość dobre warunki glebowe dla rozwoju rolnictwa. Pomimo niskiej zawartości próchnicy i występowanie wyłącznie gleb mineralnych właściwych na jej terenie to prawidłowa uprawa może podnieść ich przydatność produkcyjną. Podobnie jak w całym województwie dominują tu gleby o znacznym zakwaszeniu. Ze względu na przydatność rolniczą ziemie na terenie gminy są zróżnicowane. Występują tu w znacznym udziale kompleksy pszenney dobry, pszenno-żytni, żytni dobry. W mniejszym udziale występują również kompleksy pszenney wadliwy, żytni słaby. Niewielki obszar na północnym zachodzie gminy Załuski stanowi udział gleb kompleksu 1 – pszenney bardzo dobry.

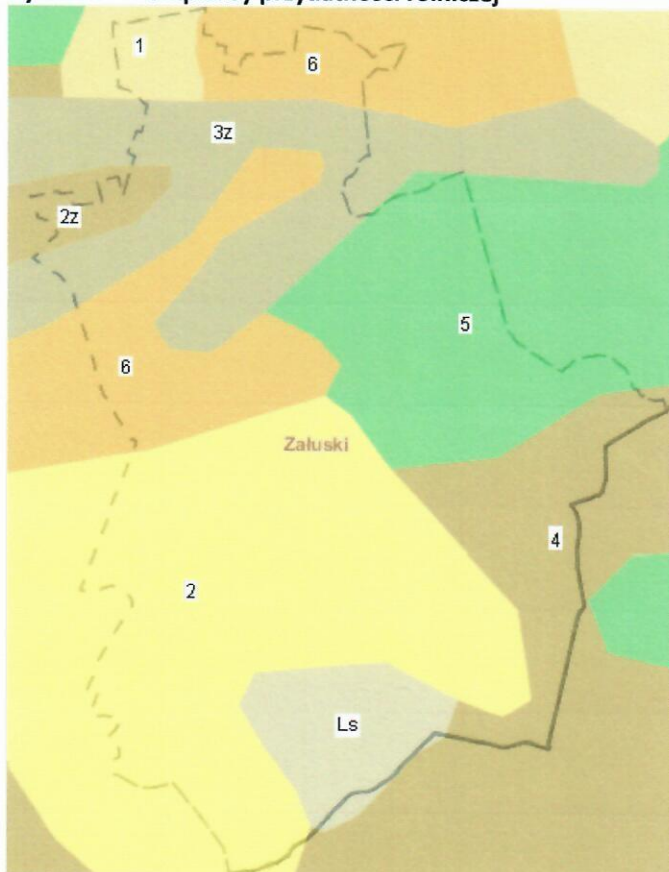
Rysunek 6. zawartość próchnicy

Zawartość próchnicy

- gleby mineralne właściwe 0 do 1%
- gleby mineralne właściwe 1 do 2%
- gleby mineralne właściwe 2 do 3%
- gleby mineralno próchniczne 3 do 10%
- gleby mineralno organiczne 10 do 20%
- gleby organiczne pow. 20%

Rysunek 7. kompleksy przydatności rolniczej

Kompleksy przydatności rolniczej

- 1 - pszenno bardzo dobry
- 1z - użytki zielone bardzo dobre i dobre
- 2 - pszenno dobry
- 2z - użytki zielone średniej jakości
- 3 - pszenno wadliwy
- 3z - użytki zielone słabe i bardzo słabe
- 4 - żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)
- 5 - żytni dobry
- 6 - żytni słaby
- Ls- lasy

źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

4.3 Infrastruktura Techniczna

4.3.1 Drogi

Długość dróg w granicach Gminy Załuski kształtuje się na poziomie niemal 80 km. Niestety jedynie 43, 1% z nich ma nawierzchnię bitumiczną. Stosunkowo niemały odsetek stanowią drogi o nawierzchni gruntowej, gruntowo-bitumicznej i gruntowo żwirowej, bo aż 21%. Z tego też powodu Gmina Załuski intensywnie wspiera inwestycje drogowe. W latach 2007 – 2013 na terenie gminy Załuski przebudowano 30,4 km dróg przeznaczając na to kwotę około 6 953 400 zł w tym z dotacji 3 436 200 zł.

Pomimo sporych nakładów inwestycyjnych jak wynika z przedstawionych danych, potrzeby w tym zakresie są jeszcze bardzo duże. W związku z tym Gmina planuje do 2020 r. przeznaczyć na cele przebudowy 20 km dróg około 5 mln. zł.

Sieć drogowa to w przeważającej części drogi lokalne łączące poszczególne miejscowości Gminy Załuski. Niemniej jednak jak już wspomniano główną arterią jest tu 15 kilometrowy w granicach gminy Załuski odcinek drogi krajowej E 7 Warszawa-Gdańsk oraz 8 kilometrowy w granicach gminy odcinek drogi wojewódzkiej 571 Nasielsk-Naruszewo. Obecnie trwają prace prowadzone przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad nad przygotowaniem planów rozbudowy drogi krajowej nr 7 do parametrów trasy ekspresowej na odcinku Płońsk-Czosnów 35 km. Jak wynika z wstępnych analiz na terenie gminy Załuski mają powstać dwa węzły pozwalające na komunikację samochodową pomiędzy oddzielnymi częściami Gminy. Priorytetem dla Gminy Załuski powinien stać się jak najszerzy udział w konsultacjach nad szczegółami rozbudowy tej drogi w taki sposób, aby inwestycja ta dawał potencjał rozwoju a nie stała się jedynie barierą dla jej mieszkańców i ich biznesu.

Tabela 7. drogi

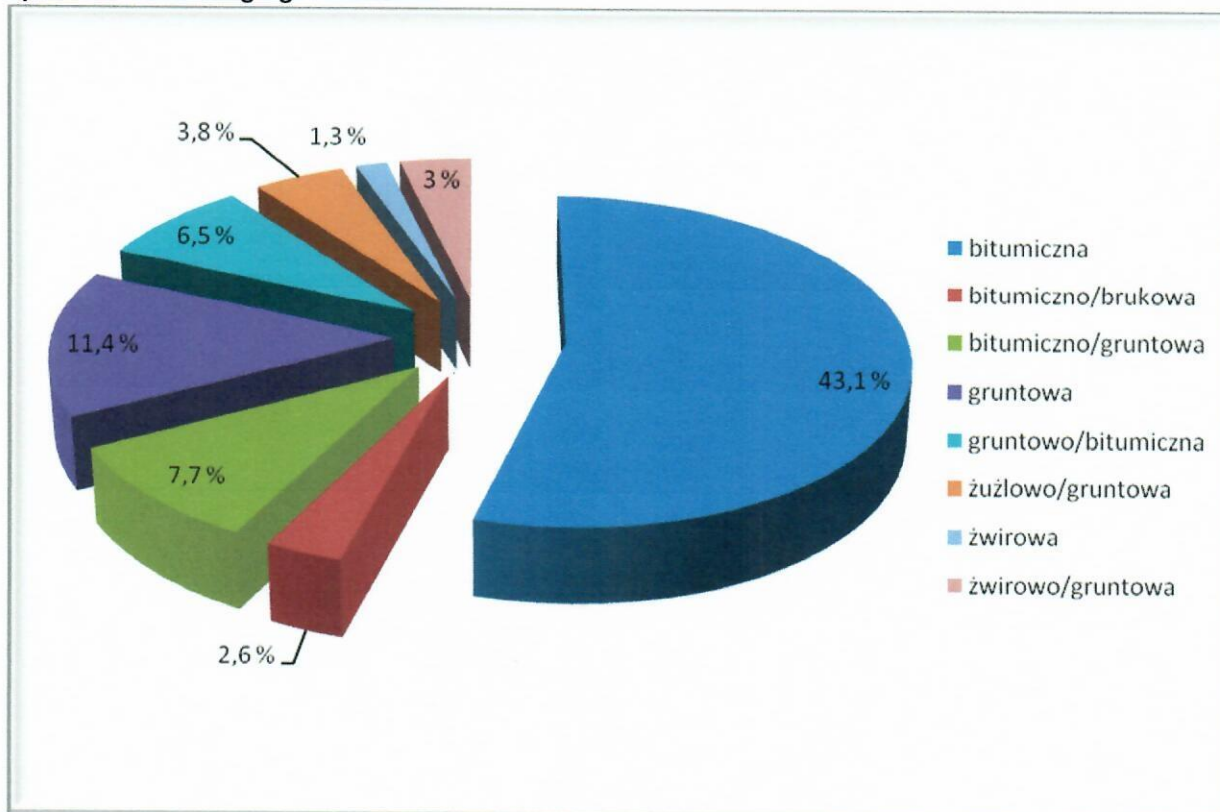
Lp.	Nr. Drogi	Nazwa drogi	długość [km]	nawierzchnia
1.	301201 W	Kamienica Wygoda - Kamienica - Pieścidla	5	bitumiczna
2.	301202 W	Kamienica Wygoda - Kamienica Pieńki	0,8	bitumiczna
3.	301203 W	Złotopolice - Lotnisko	0,9	bitumiczno/brukowa
4.	301204 W	Złotopolice - przez wieś	1,6	bitumiczna
5.	301205 W	Złotopolice - Gostolin	2,5	bitumiczna
6.	301206 W	Kroczewo - Strubiny	0,9	bitumiczna
7.	301207 W	Kroczewo- Kroczewo Baraki - Smoły	1,8	żużlowo/gruntowa
8.	301208 W	Kroczewo - Gostolin	2	bitumiczna
9.	301209 W	Kroczewo - Gostolin- Naborówiec- Naborowo	6,5	gruntowo/bitumiczna
10.	301210 W	Kroczewo-Sobole-Kroczewo Baraki	2	gruntowa
11.	301211 W	Droga Krajowa Nr 7 - Sobole	1	bitumiczna
12.	301212 W	Niepiekła - Wojny	1,7	bitumiczno/gruntowa
13.	301213 W	Naborówiec - przez wieś	1,6	bitumiczna
14.	301214 W	Naborówiec - Stare Olszyny	2	żużlowo/gruntowa
15.	301215 W	Naborowo - Dłutowo	1,4	bitumiczna
16.	301216 W	Naborowo - Naborowo Parcele	1,7	brukowo/ bitumiczna

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

17.	301217 W	Sadówiec - przez wieś	1	bitumiczna
18.	301218 W	Zdunowo - Stare Olszyny	3	gruntowa
19.	301219 W	Zdunowo-Stróżewo-Sokal-Smulska	6	bitumiczno/gruntowa
20.	301220 W	Zdunowo - przez wieś	1	bitumiczna
21.	301221 W	Zdunowo - Zdunowo Trzcianna	1,2	gruntowa
22.	301222 W	Załuski - Falbogi Wielkie	3,5	bitumiczna
23.	301223 W	Załuski - Smulska	1,1	gruntowa
24.	301224 W	Załuski- Stróżewo - Nowe Olszyny	4,3	bitumiczna
25.	301225 W	Stróżewo - Przyborowice Dolne	2,1	gruntowa
26.	301226 W	Droga Krajowa Nr 7 - Michałówek	1,5	bitumiczna
27.	301227 W	Karolinowo - Smulska - Koryciska	3,2	bitumiczna
28.	301228 W	Karolinowo - Proboszczewice	0,7	bitumiczna
29.	301229 W	Słotwin - Poczernin	2	gruntowa
30.	301230 W	Szczytno - Szczytniki	1,3	bitumiczna
31.	301231 W	Szczytno - Przyborowice Dolne -Nowe Olszyny	3	żwirowo/gruntowa
32.	301232 W	Szczytno - Poczernin	1,3	żwirowa
33.	301233 W	Szczytno - Szczytno Zarzeczne	1,5	bitumiczna
34.	301234 W	DK 7 -Nowe Wrońska- Stare Wrońska - Kręcica	2,8	bitumiczna
35.	301235 W	Dr.Kr. Nr 7 - Stare Wrońska - Proboszczewice	3,7	bitumiczna
36.	301236 W	Stare Wrońska - Proboszczewice	1,8	bitumiczna

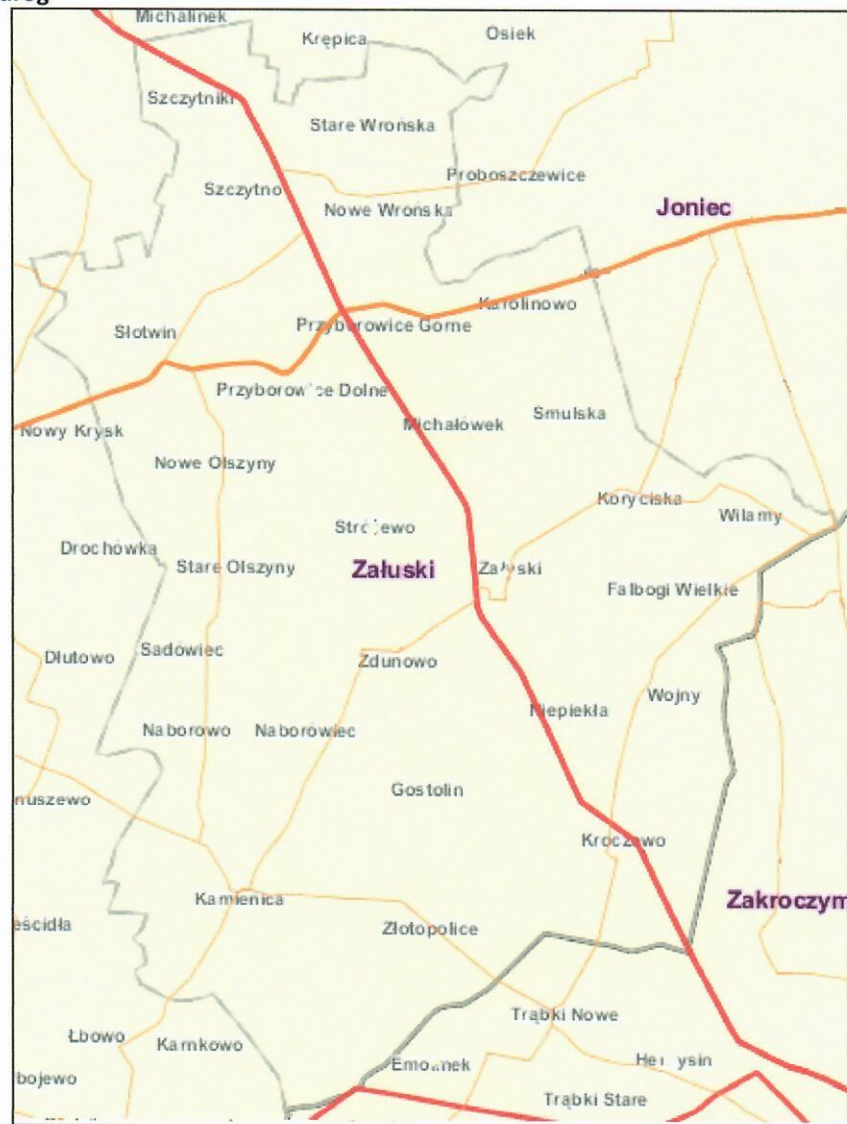
Źródło: Gmina

Rysunek 8. udział dróg wg. nawierzchni

źródło: Gmina

Rysunek 9. sieć dróg

źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

4.3.2 Zaopatrzenie w wodę

Sieć wodociągowa jest dobrze rozwinięta. W zaledwie kilku miejscowościach zidentyfikowano potrzeby w zakresie rozwoju sieci wodociągowej. Stosunek zwodociągowania na poziomie 96 % jest dobrym wskaźnikiem i zapewnia odpowiedni komfortowe warunki dla mieszkańców w tym względzie. Podobnie wygląda sytuacja z przyłączami gdzie w ramach dostępnej sieci przyłączonych jest 98, 6% gospodarstw domowych.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Tabela 8. sieć wodociągowa

L.p.	Wieś	Rok	Długość [km]		Przyłącza [szt.]	
			wykonano	do wyk.	wykonane	do wyk.
1	Kroczewo	1975/ 1994/ 2006	21,3	-	168	-
2	Złotopolice	2006	9,5	-	65	-
3	Szczytno	1988	12,2	-	56	-
4	Słotwin	1992	8,4	-	57	-
5	Wrońska Nowe	1994	7,1	-	52	-
6	Karolinowo	cze-95	4,4	-	45	-
7	Olszyny Stare	lip-96	5	1.0	32	1
8	Olszyny Nowe	lip-96	5.0	1	30	3
9	Sadówiec	lip-96	4	1	15	-
10	Przyborowice Dolne	1998	3,3	1	26	2
11	Smulska	1999	6,5	0,5	35	3
12	Michałówek	2000	5,8	-	46	-
13	Zdunowo	2001	5,9	-	56	-
14	Koryciska	lut-01	5.4	-	37	-
15	Załuski	2002	10,6	-	83	-
16	Wrońska Stare	2002/200	6,6	-	35	-
17	Naborowo Parcele	lip-06	3.3	-	24	-
18	Szczytniki	2003	3.2	1.5	32	5
19	Przyborowice Górne	2004	5	-	25	-
20	Wilamy	2004	4	-	42	-
21	Stróżewo	mar-02	8,6	1	44	3
22	Naborowo	lip-06	3	-	30	-
23	Naborówiec	2006	4	-	48	-
24	Kamienica	2007	12,5	-	96	1
25	Kamienica Wygoda	2007	6	-	35	-
26	Falbogi Wielkie	2004	3,5	-	21	-
27	Wojny	2004	2,5	-	20	-
28	Niepiekła	2003	4,6	-	37	-
29	Sobole	2004	3,8	-	32	-
30	Gostolin	2004	5.0	-	22	-
Razem:			190	7	1346	16
			96,00%	4,00%	98,60%	1,40%

źródło: Gmina

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Na terenie Gminy Załuski zlokalizowanych jest 13 studni głębinowych o różnej wydajności.

Tabela 9. studnie głębinowe

Lp.	Miejscowość	Rok budowy	Głębokość	Wydajność	Wartość	Uwagi
1	Kroczewo SUW	1975	55	12	-	-
2	Kroczewo SUW	2003	55	48	62000	-
3	Falbogi Wielkie	1978	50	25	-	-
4	Niepiekła	1991	48	-	-	-
5	Szczytno SUW	1984	90	50	-	-
6	Szczytno SUW	2001	95	50	100000	-
7	Sobole	1993	62	21	16000	-
8	Michałówek	1993	53	34	18000	wykupiona
9	Naborówiec	1994	61	24	22000	-
10	Stróżewo	1995	45	20	20000	k. szkoły
11	Wilamy	1995	55	10	18000	-
12	Wrońska St.	1995	54	10	20000	wykupiona
13	Kamienica Wygoda	2001	36	25	30000	wykupiona

źródło: Gmina

Głównym źródłem zaopatrzenia mieszkańców gminy Załuski w wodę jest Stacja Uzdatniania Wody w Szczytnie.

Stacja została wybudowana w latach 1986/87 i zaopatruje w wodę 21 sołectw tj.: Szczytno, Szczytniki, Nowe Wrońska, Stare Wrońska, Słotwin, Nowe Olszyny, Stare Olszyny, Sadówiec, Zdunowo, Załuski, Stróżewo, Przyborowice Dolne, Przyborowice Górne, Karolinowo, Smulka, Michałówek, Koryciska, Wilamy, Falbogi Wielkie, Wojny, Niepiekła.

Łącznie dostarcza wodę dla 3554 osób w 1003 gospodarstwach domowych. Woda dostarczana jest do posesji 122 kilometrową siecią wodociągową.

Aktualnie stacja posiada:

- 2 studnie głębinowe o gł. 90 i 95 m (z 1986 r i 2001 r)
- odżelaziacze – 2 szt. , odmanganiacze – 2 szt.,
- sprężarki 2 szt., chloratory – 2 szt.,
- pompy G – 90 i G – 80

jej maksymalna wydajność - 55 m³/godz., 800 m³/dobę

Należy tu zwrócić uwagę, że brak opadów deszczu w okresie 2 – 3 tygodni powoduje zwiększony pobór wody z wodociągów i mieszkańcy wsi Stare Olszyny i Sadówiec odczuwają spadki ciśnienia wody w wodociągach a nawet okresami jej brak. W związku z powyższym należy podjąć działania w celu rozwiązania problemu.

Opcjonalnie rozwiązaniem może być gruntowna modernizacja stacji w Szczytnie z zastosowaniem dwustopniowego pompowania wody plus dwa zbiorniki wyrównawcze po 150 m³, (szacowany koszt 1,5 mln zł) lub rozbudowa pompowni w Nowych Olszynch tj.; wybudowanie zbiorników wyrównawczych dwa po 50 m³ (szacowany koszt 800 tys. zł)

4.3.3 Kanalizacja

Urząd Gminy Załuski przeprowadził analizę rozwiązania problemu gospodarki ściekowej na swoim terenie wg możliwych wariantów skanalizowania:

1. kanalizacja zwartej części terenu Gminy uzupełniona oczyszczalniami indywidualnymi,
2. budowa pięciu lokalnych oczyszczalni ścieków uzupełniona oczyszczalniami indywidualnymi,
3. budowa dwóch lokalnych oczyszczalni ścieków,
4. kanalizacja indywidualna,

Za najbardziej celowe i uzasadnione ekonomicznie uznano zastosowanie wariantu polegającego na kanalizacji terenów rozproszonych poprzez budowę indywidualnych oczyszczalni ścieków.

W Gminie Załuski w latach 2008 - 2010 realizowane było zadanie pn „Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Załuski I etap” dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania „Podstawowe usługi dla ludności i gospodarki wiejskiej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W ramach projektu wybudowano 207 przydomowych oczyszczalni a całkowita wartość zadania wyniosła 2 812 826 zł, z czego kwota dofinansowania wyniosła 1 729 196 zł.

W 2010 r Gmina Załuski przystąpiła do realizacji zadania pn „Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Załuski II etap”, które zakończyło się w połowie 2014 r. Zadanie podobnie jak I etap zostało dofinansowane z wyżej wspomnianego programu. W ramach projektu wybudowano 107 przydomowych oczyszczalni, a całkowita wartość zadania wyniosła kwotę 1.868.695,25 pln w tym kwota dofinansowania budowy oczyszczalni z EFRROW to 1.137.501 pln.

Tabela 10. oczyszczalnie

Miejscowość	Ilość oczyszczalni	
	Wybudowane w I etapie	Wybudowane w II etapie
Falbogi Wielkie	7	1
Gostolin	2	0
Kamienica	14	4
Kamienica Wygoda	1	4
Karolinowo	7	3
Koryciska	1	2
Kroczewo	16	11
Michałówek	12	5
Naborowo	2	4
Naborowo Parcele	3	0
Naborówiec	11	4
Niepiekła	13	1
Nowe Olszyny	8	3
Nowe Wrońska	4	2

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Przyborowice Dolne	2	2
Przyborowice Górne	1	1
Sadówiec	5	1
Słotwin	8	2
Smulska	11	4
Sobole	1	1
Stare Olszyny	14	5
Stare Wrońska	2	9
Stróżewo	6	6
Szczytniki	4	0
Szczytno	21	6
Wilamy	1	1
Wojny	8	7
Załuski	13	6
Zdunowo	8	5
Złotopolicy	1	7
Razem	207	107

źródło: Gmina

Zrealizowane w I etapie urządzenia są oczyszczalniami typu ZBF-R przeznaczonych do oczyszczania ścieków socjalno-bytowych z budynków jedno oraz wielorodzinnych. Są to oczyszczalnie biologiczne, zintegrowane, które składają się z dwóch zasadniczych elementów:

- ✓ komory biologicznej wraz z wypełnieniem, złożem fluidalnym, na którym w skutek sztucznego napowietrzania następuje rozrost błony biologicznej, stanowiącej główny element oczyszczający ścieki. Napowietrzanie odbywa się poprzez dyfuzory umieszczone na dnie.
- ✓ Osadnika wtórnego, wyposażonego w system recyrkulacji osadu, umożliwiający zajście procesów denitryfikacyjnych i ewentualne osadzanie się resztek błony biologicznej, która nie została przepompowana do komory osadnika wstępnego

Dodatkowy element oczyszczalni stanowi pojemnik techniczny, zawierający zawór recyrkulacji oraz dmuchawę. Sterowanie pracą zaworu odbywa się za pośrednictwem zegara cyfrowego umieszczonego w skrzynce elektrycznej wraz z włącznikiem - bezpiecznikiem. Osadnik wstępny jest głównym elementem zbierającym zanieczyszczenia. Instalowany jest na drodze dopływu ścieków do reaktora.

Dopływające ścieki, po wpłynięciu do osadnika są kierowane w dół. W komorze osadnika następuje sedymentacja osadów oraz flotacja substancji lżejszych od wody. Przepływ do komory biologicznej osadnika następuje w obszarze cieczy zawierającej najmniej zanieczyszczeń. Błona biologiczna, w obecności powietrza dostarczanego przez dmuchawę przez dyfuzory umożliwia doczyszczanie ścieków. Odpływ z komory złoża biologicznego następuje poprzez przelew, zabezpieczający przed przedostaniem się wypełnienia do osadnika wtórnego. W osadniku wtórnym następuje końcowy proces doczyszczania oraz umieszczony jest odpływ z oczyszczalni. Należy zaznaczyć, że proces wytworzenia się odpowiedniej błony biologicznej w prawidłowo działającej i dobranej oczyszczalni wynosi od 2 do 4 tygodni.

Przepustowość wybudowanych oczyszczalni ścieków: $Q[m^3/d]$

- ✓ $Q_{dśr} = 0,90 m^3/d$ (6 RLM) - 79 szt.
- ✓ $Q_{dśr} = 1,20 m^3/d$ (8 RLM) - 124 szt.
- ✓ $Q_{dśr} = 1,80 m^3/d$ (12 RLM) - 2 szt.
- ✓ $Q_{dśr} = 2,4 m^3/d$ (6 RLM) - 2 szt.

Łączna przepustowość oczyszczalni wynosi $228,3 m^3/d$

II etap zakłada budowę oczyszczalni o efektywności:

- ✓ do 5 RLM - 59 szt.,
- ✓ do 6 RLM – 23 szt.,
- ✓ do 8 RLM- 20 szt.,
- ✓ do 12 RLM – 4 szt.,
- ✓ do 16 RLM – 1 szt.

Oczyszczalnie pracujące w technologii osadu czynnego, wspomaganego zanurzonym złożem biologicznym. System oczyszczania ścieków zrealizowany będzie poprzez układ bioreaktora kompaktowego składającego się z:

- ✓ osadnika wstępnego,
- ✓ komory biologicznej,
- ✓ osadnika wtórnego.

Drenaż rozsączający lub studnia chłonna.

Ścieki bytowe z wewnętrznej instalacji kanalizacyjnej budynku odprowadzone są do osadnika wstępnego w sposób grawitacyjny lub z wykorzystaniem pompy do ścieków surowych, następnie do komory bioreaktora i dalej do osadnika wtórnego, z którego odprowadzone będą w sposób grawitacyjny lub z wykorzystaniem pompy ścieków oczyszczonych do drenażu rozsączającego lub studni chłonnej.

Elementy oczyszczalni

1. Osadnik wstępny pełni rolę wstępnego, mechanicznego oczyszczenia ścieków oraz retencjonowania ścieków dopływających z gospodarstwa domowego. W osadniku będą zachodziły procesy sedymentacji cząsteczek opadających na dno i flotacji (oddzielania substancji lżejszych od wody-oleje, tłuszcze). Retencjonowanie ścieków w osadniku jest korzystne również dla równomiernego dopływu ścieków do reaktora biologicznego pomimo nieregularnego odpływu ścieków z gospodarstwa domowego. Jest to bardzo ważne z punktu widzenia optymalnego procesu oczyszczania oraz bezpieczeństwa mikroorganizmów bioreaktora, które mogłyby być zniszczone przy gwałtownych dopływach ścieków. Do osadnika wstępnego jest również odprowadzany nadmiar osadu czynnego z osadnika wtórnego. Osad odkładający się w osadniku powinien być wypompowywany minimum 1 raz w roku w celu uniknięcia zatkania się osadnika. Osadnik musi posiadać otwór w celu umożliwienia usuwania osadu. Osadnik musi być wyposażony w wywiewkę o średnicy nie mniejszej niż $\varnothing 110mm$.
2. Komora biologiczna jest podstawowym elementem biologicznego oczyszczania ścieków. W komorze znajduje się mieszanina osadu czynnego oraz ścieków dopływających z osadnika wstępnego, które są napowietrzane za pomocą powietrza

podawanego przez dmuchawę do dyfuzorów umieszczonych na dnie komory. Podawanie powietrza do napowietrzania ścieków sterowane jest automatycznie. Z komory biologicznej mieszanina ścieków z osadem odpływa do osadnika wtórnego, z którego osad jest recyrkulowany do komory biologicznej a nadmierny do osadnika wstępnego. Sterownie praca oczyszczalni odbywa się poprzez pojemnik techniczny, którego wyposażenie obejmuje dmuchawę, zawór recyrkulacji, zegar sterujący i wyłączniki zabezpieczające.

3. Osadnik wtórny pełni funkcje oddzielenia z mieszaniny ścieków odpływających z komory biologicznej frakcji płynnej i osadu czynnego. Osad czynny i resztki złożeń biologicznego opadają na dno, skąd jest recyrkulowany z powrotem do komory biologicznej, a osad nadmierny (niepotrzebny i szkodliwy w procesie oczyszczania) do osadnika wstępnego. Recyrkulacja odbywa się za pomocą podnośników powietrznych. W osadniku wtórnym zachodzi również proces denitryfikacji.
4. Drenaż rozsączający składa się z układu rur perforowanych PVC Ø110mm wprowadzających ścieki do gruntu. Dodatkowo w trakcie przepływu ścieków przez warstwę gruntu następuje ich doczyszczanie.
5. Studnia chłonna jest alternatywnym sposobem odprowadzenia ścieków oczyszczonych do gruntu stosowanym w gruntach o stosunkowo dobrej przepuszczalności. Studnia chłonna wykonana jest w formie pionowego walca z polietylenu o średnicy 1000 (1500mm) z włazem górnym i wentylacją w formie kominka niskiego.

4.3.4 Infrastruktura sportowa

Mieszkańcy gminy Załuski mają dość dobre warunki do rozwoju kultury fizycznej i uprawiania sportu. Gmina Załuski dobrze wykorzystywała również możliwości wsparcia w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej. Dzięki temu lokalna społeczność a w śród nich najbardziej dzieci i młodzież mają postawione do dyspozycji niżej wymienione obiekty:

1. Sala gimnastyczna przy ZSO w Szczytnie
2. Sala gimnastyczna przy ZSO w Kroczewie
3. Kompleks sportowo-rekreacyjny w Nowych Wrońskach
4. Boisko szkolne (sztuczne) przy ZSO w Szczytnie
5. Boisko szkolne (sztuczne) przy ZSO w Kroczewie
6. Boisko szkolne z trawy naturalnej przy SP w Kamienicy
7. Boisko szkolne z trawy naturalnej przy SP w Stróżewie
8. Boisko wiejskie w Zdunowie
9. Gminne boisko sportowe (pełnowymiarowe) w Karolinowie
10. Gminne boisko sportowe w Załuskach

Wymienione inwestycje są efektywnie wykorzystywane i pomagają realizować przedsięwzięcia służące promocji i rozwojowi kultury fizycznej. Przy ich pomocy organizowanych jest wiele imprez w tym również cyklicznych.

1. Cykl turniejów tenisa stołowego uczniów szkół podstawowych.
2. Cykl turniejów tenisa stołowego strażaków OSP.
3. Turnieje siatkówki dziewczyn i chłopców szkół gimnazjalnych

4. Turnieje piłki nożnej uczniów szkół podstawowych i gimnazjum.
5. Turniej piłki nożnej o mistrzostwo Gminy Załuski rozgrywany na boiskach w Karolinowie i Zdunowie.
6. Biegi przełajowe uczniów szkół podstawowych.
7. Turnieje bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
8. Przygotowania reprezentacji Gminy Załuski do udziału w Turnieju Miast i Gmin w Bodzanowie.
9. Współpraca z LKS Korona Karolinowo (drużyna seniorów występująca w A klasie ciechanowskiej) – 25 zawodników
10. Wspólnie z LKS Korona Karolinowo utworzenie szkółki piłkarskiej dla dzieci i młodzieży. (trenuje ok. 50 dzieci)

4.3.5 Infrastruktura rekreacyjna

W 2008 roku powstała piesza ścieżka przyrodniczo – dydaktyczna „Uroczysko Złotopolice” w miejscowości Złotopolice. Na ścieżce znajduje się 7 przystanków edukacyjnych:

- ✓ użytek ekologiczny
- ✓ rola lasu
- ✓ piętra lasu i ich mieszkańcy
- ✓ dokarmianie zwierzyny
- ✓ rady na odpady
- ✓ drewno doskonały produkt
- ✓ ciekawostki z życia drzew

Na ścieżce organizowane są zajęcia terenowe dla uczniów ze szkół powiatu płońskiego, korzystają z niej również turyści odwiedzający Gminę Załuski. Koszt pieszej ścieżki wyniósł 20 000,00 w tym dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie 10 000,00 zł

W październiku 2009 roku istniejąca ścieżka piesza została rozbudowana o ścieżkę rowerową. Koszt inwestycji wyniósł 20 000,00 zł, a tym 10 000,00 zł pozyskano z WFOŚiGW w Warszawie. Utworzonych zostało kolejnych 5 stanowisk edukacyjnych. Długość całej ścieżki wynosi 10 km.

Na ścieżce znajduje się wyłączony drzewostan nasienny - WDN. Jest to jedyny taki drzewostan nasienny na Mazowszu. Drzewostan tworzą ponad stuletnie świerki, jego powierzchnia wynosi 21,37 ha. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że świerk rośnie tu poza obszarem swojego naturalnego zasięgu.

W 2011 r. została zrealizowana inwestycja pn. „Budowa szlaków rowerowych na terenie Gminy Załuski” dofinansowana również z WFOŚiGW w Warszawie.

W ramach zadania zostały wyznaczone i oznakowane 2 szlaki rowerowe, poprowadzone drogami publicznymi na terenie Gminy Załuski. Łączna długość tras to około 60 km. Szlaki prowadzą zarówno po drogach asfaltowych i żwirowych. Trasy oznakowano kierunkowskazami oraz na początku szlaku tablicami informacyjnymi z mapą oraz opisem ciekawych miejsc, form przyrody i zabytków. Wydany został także folder promujący powstałe szlaki.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Koszt budowy szlaków rowerowych wyniósł 15793,20 zł w tym dotacja z WFOŚiGW w Warszawie 7000,00 zł

Szlak I prowadzi przez 16 miejscowości ze startem w Kroczewie, długość trasy około 30 km, czas przejazdu około 2 godziny;

Szlak II prowadzi przez 14 miejscowości, start trasy w Załuskach, długość trasy około 30 km, czas przejazdu około 2 godziny.

4.4 Oświata

Edukacja, jako kluczowy element kształtujący kapitał ludzki wymaga nieustannego monitoringu i reagowania w sytuacji występowania niekorzystnych zjawisk.

Na terenie Gminy Załuski funkcjonują dwa zespoły szkół ogólnokształcących w Szczytnie i Kroczewie edukujących na poziomie podstawowym i gimnazjalnym oraz dwie szkoły podstawowe w Kamienicy i Stróżewie. Dodatkowo w Kroczewie funkcjonuje publiczne przedszkole. W roku szkolnym 2014/2015 do w/w placówek uczęszczało 788 dzieci. Dodatkowo gmina wspiera edukację przedszkolną poprzez dotowanie niepublicznego przedszkola w Naborówcu i Karolinowie. Przedszkole w Karolinowie funkcjonuje w budynku po zamkniętej w 2010 r. szkole podstawowej. Zamknięcie szkoły było reakcją gminy Załuski popartą opinią Mazowieckiego Kuratora Oświaty na drastyczny spadek liczby uczniów w tej placówce.

Liczbę uczęszczających w poszczególnych placówkach w roku szkolnym 2014/2015 r. z podziałem na grupy edukacyjne obrazuje poniższa tabela.

Tabela 11. placówki, uczniowie

nazwa szkoły	Zerówka		Szkoła podstawowa						Gimnazjum						Razem	
	5 latki	6 latki	I klasa		II	III	IV	V	VI	I		II		III		
			5 latki	7 latki												
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Szczytnie	18	9	11	19	17	25	19	22	21	24	22	20	20	20	21	288
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kroczewie	16	5	11	13	18	14	19	14	16	28	-	17	15	15	16	217
Szkoła Podstawowa w Kamienicy	23	0	16	15	16	10	21	23	20	-	-	-	-	-	-	144
Szkoła Podstawowa w Stróżewie	18	8	3	11	13	10	19	15	17	-	-	-	-	-	-	114
Razem	75	22	41	58	64	59	78	74	74	52	22	37	35	35	37	763
										74		72		72		
Przedszkole w Kroczewie	25				Razem 788											

źródło: Gmina

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Współczynnik solaryzacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym utrzymuje się na prawidłowym poziomie. Dla gminy Załuski przekracza on 100% wyrażony zarówno w wartości brutto jak i netto.

Współczynnik skolaryzacji brutto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Tabela 12. współczynnik skolaryzacji wg gmin powiatu płońskiego

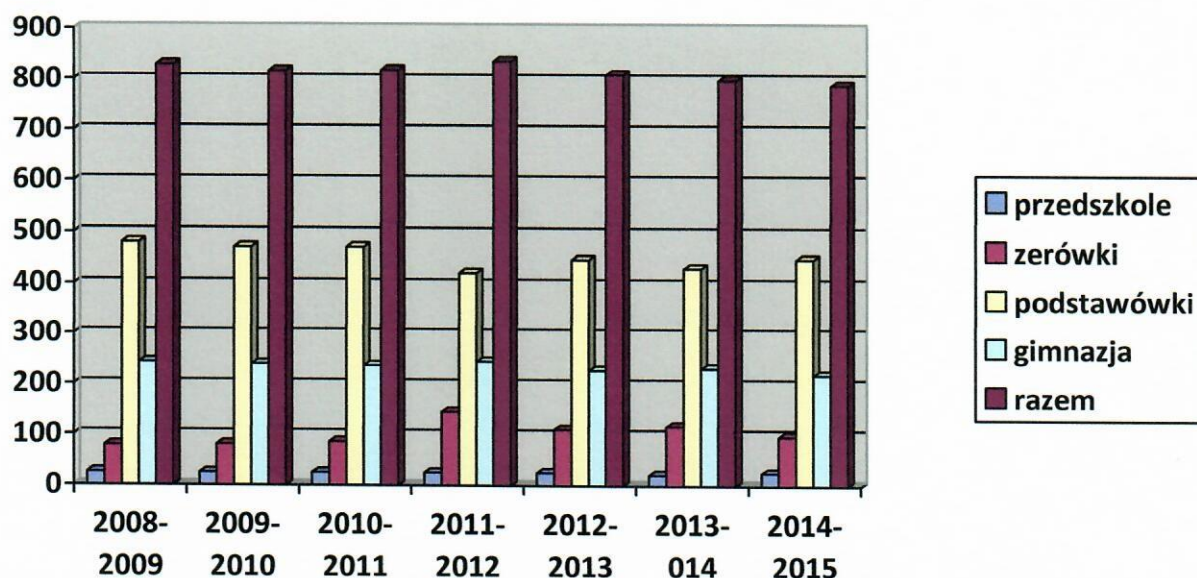
Jednostka terytorialna	współczynnik skolaryzacji brutto		współczynnik skolaryzacji netto	
	szkoły podstawowe	gimnazja	szkoły podstawowe	gimnazja
	2014	2014	2014	2014
	%	%	%	%
Powiat płoński	94,54	99,70	93,25	91,64
Płońsk m	115,72	142,04	114,39	135,44
Raciąż m	128,31	158,33	127,08	142,36
Baboszewo	93,55	91,08	91,32	85,99
Czerwińsk nad Wisłą	90,70	101,96	89,01	88,24
Dzierżążnia	89,56	79,53	88,76	78,74
Joniec	92,31	120,97	89,56	98,39
Naruszewo	103,30	100,96	101,98	94,26
Nowe Miasto	85,29	88,41	84,30	83,33
Płońsk	50,22	41,41	49,52	34,68
Raciąż	84,75	85,77	83,51	81,85
Sochocin	90,54	75,88	90,04	73,37
Załuski	110,19	110,10	109,47	103,03

źródło: GUS

Analizując dane dotyczące liczby dzieci objętych obowiązkiem edukacyjnym na przestrzeni 6 ostatnich lat zauważa się lekki ale niewyraźny spadkowy trend, który słabo charakteryzuje ten obszar. Jedyne, na co można zwrócić uwagę to efekt zmian dotyczących obniżenia wieku szkolnego. Od roku szkolnego 2011/2012 w klasach zerowych zauważa się znaczny wzrost liczby dzieci. Merytoryczny efekt tych zmian będzie można wkrótce ocenić poprzez stosowne analizy. Niemniej jednak już teraz wiadomo, że czynników determinujących ostateczny obraz wprowadzonych reform jest wiele, poczynając od programu kształcenia, kompetencji kadry pedagogicznej po warunki techniczne itd. Poprawę wyżej wymienionych czynników może wspierać gmina. Można dzięki temu wpływać chociażby na poprawę adaptacji dzieci rozpoczynających edukację i w tym względzie minimalizować wszelkie negatywne skutki w różnicy gotowości poszczególnych dzieci do podjęcia nauki.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Rysunek 10. liczba uczniów wg poziomu edukacji w latach

źródło: Gmina

Jak wynika z informacji o stanie realizacji zadań oświatowych¹ corocznie sporządzanych przez gminę Załuski widać, że gmina znaczną część środków przeznacza na dokonywanie remontów placówek oświatowych. Niestety subwencja oświatowa przekazywana z budżetu centralnego jest niewystarczająca i musi być uzupełniana środkami własnymi Gminy czasami w wysokości przekraczającej 20 % wydatków szkół.

Tabela 13. wydatki szkół

SZKOŁA	Od 1 września 2014 r. Do 31 grudnia 2014 r.	Od 1 stycznia 2015 r. Do 31 sierpnia 2015 r.	RAZEM
ZSO Kroczewo	692 965,90	1 682 085,06	2 375 050,96
ZSO Szczytno	793 529,89	1 889 052,92	2 682 582,81
SP Kamienica	330 498,25	918 053,99	1 248 552,24
SP Stróżewo	339 852,96	806 740,05	1 146 593,01
Przedszkole w Kroczewie	93 538,01	180 970,97	274 508,98
RAZEM	2 250 385,01	5 476 902,99	7 727 288,00

źródło: Gmina

¹ Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych za lata 2008 - 2015 sporządzone na podstawie art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Subwencja w 2014/2015 r. przekazana na rzecz zadań oświatowych Gminy Załuski wyniosła 5 647 978 zł.

Poza sztywnymi wydatkami oświatowymi Gmina Załuski wspiera również niżej wymienione zadania:

- ✓ finansowanie biblioteki,
- ✓ wyżywienie dla uczniów,
- ✓ wyprawki szkolne,
- ✓ dowóz dzieci,
- ✓ program stypendialny,
- ✓ dokształcanie młodocianych pracowników,
- ✓ organizacja ferii

Szkoły wspierają uczniów i często mobilizują ich do udziału w zawodach sportowych lub olimpiadach wiedzy, przynosi to wymierne efekty w postaci sukcesów dzieci szczególnie w sporcie.

Pomimo podejmowanych działań aktywizujących i wspierających edukację dzieci można zauważyć po analizie wyników egzaminów gimnazjalnych² że w tym obszarze jest jeszcze wiele do zrobienia. Wyniki egzaminów uczniów gimnazjów gminnych oscylują wokół średniej w powiecie Płońskim, lecz wykazują dość dużą różnicę między sobą. W związku z powyższym niezbędne jest wzmocnienie prowadzonych już zadań wspierających szkoły oraz młodzież. Dodatkowo należy rozważyć wypracowanie nowych mechanizmów, które będą skutkowały wzrostem wyników egzaminacyjnych i zniwelują różnice w poziomie nauczania. Warto wspierać szczególnie obszar nauk ścisłych w tym rozwijanie wiedzy informatycznej.

Ośrodkiem wspierającym działania edukacyjne jest Gminna Biblioteka. Dodatkowo celem działalności biblioteki jest zaspokajanie potrzeb kulturalnych i informacyjnych mieszkańców Gminy Załuski oraz czynny udział w akcjach upowszechniających kulturę i wiedzę.

W ramach swojej działalności biblioteka nieustannie rozwija się. W 2010 roku zakupiono meble biblioteczne a w 2011 r. przeprowadzono remont pomieszczeń bibliotecznych. Dodatkowo wyposażono bibliotekę w 10 zestawów komputerowych w ramach programu „Likwidacja barier wykluczenia cyfrowego na obszarze Gminy Załuski”. Z komputerów i internetu korzystają bezpłatnie mieszkańcy gminy Załuski. W 2013 rok skomputeryzowano czynności biblioteczne wprowadzając elektroniczne katalogi i ewidencje.

Biblioteka oprócz działalności podstawowej prowadzi dodatkowe działania kulturalne mające na celu zainteresowanie literaturą oraz zachęcenie do częstego korzystania z usług biblioteki.

² Informacja o realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2012/2013

4.5 Bezpieczeństwo publiczne

Niezbędnym dla prawidłowego rozwoju elementem jest również bezpieczeństwo mieszkańców. Bez zapewnienia poczucia nadzoru nad mieniem, zdrowiem i życiem trudno jest mówić o budowaniu atrakcyjności miejsca pod względem osadniczym. Poza właściwym udziałem służb policji oraz medycznych w zapewnieniu bezpieczeństwa nie do przecenienia jest tu rola i działalność miejscowych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

Na terenie Gminy Załuski funkcjonuje 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: Kroczewo, Nowe Wrońska, Smulska, Szczytno oraz Załuski, z czego OSP Nowe Wrońska jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego KSRG. Przy jednostce OSP Załuski działa Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, której członkowie stanowią istotny potencjał dla zasilania szeregów strażaków ochotników.

Jednostki OSP z terenu Gminy Załuski skupiają w swych szeregach łącznie 175 członków, w tym 145 zwyczajnych (czynnych), 9 honorowych oraz 21 członków MDP Załuski.

Na terenie Gminy Załuski znajduje się 5 strażnic, wszystkie strażnice to obiekty o bardzo dobrym stanie technicznym: strażnica w Kroczewie zmodernizowana w 2009 r.; strażnica w Nowych Wrońskach, której budowę zakończono w 2011r.; strażnica w Szczytnie ostatni remont przeprowadzono w 2012r.; budynek strażnicy w Załuskach wyremontowano na przełomie 2012/2013 roku; remont i przebudowa strażnicy w Smulskach w 2014 roku.

Jednostki wyposażone są w 5 samochodów ratowniczo - gaśniczych: 1 – ciężki (MMR >14 t.), 3 – średnie (7,5 t. < MMR <14 t.), z czego dla OSP Nowe Wrońska zakupiono nowy samochód w grudniu 2014r. oraz 1 lekki (2 t. < MMR < 7,5t.). Na stanie OSP znajduje się również specjalistyczny sprzęt, m.in. 11 motopomp, 5 pilarek do drewna, 1 piła do betonu i stali, 5 agregatów prądotwórczych. Jednostki wyposażone są również w środki łączności. Mają do swojej dyspozycji 5 radiostacji samochodowych i 3 nasobnych - marki Motorola.

W 2014 roku jednostki OSP z terenu Gminy Załuski uczestniczyły w 103 akcjach ratunkowych, w tym: OSP Kroczewo – 24, OSP Nowe Wrońska – 64, OSP Szczytno – 15, wyjazdów do akcji. Oprócz działalności ściśle strażackiej druhowie aktywnie włączają się w prace na rzecz społeczności lokalnej (m. in. pomagają przy organizacji Festiwalu Truskawki).

Strażacy chętnie uczestniczą w organizowanych cyklicznie zawodach sportowo-pożarniczych oraz turnieju tenisa stołowego. Dla najmłodszych Zarząd Oddziału Gminnego Związku OSP RP corocznie przygotowuje Turniej Wiedzy Pożarniczej, uczniowie z sukcesami reprezentują Gminę w etapach powiatowych oraz wojewódzkich turnieju.

Na utrzymanie Ochotniczych Straży Pożarnych w 2014 roku w budżecie Gminy zarezerwowano środki w wysokości 396 800 zł, w tym 150 000zł na zakup nowego samochodu ratowniczo-gaśniczego. Kwota ta, co roku sukcesywnie wzrasta, a z zabezpieczonych środków finansowane jest bieżące utrzymanie jednostek, doposażenie w nowy sprzęt oraz remonty i rozbudowy gminnych remiz.

W gminie Załuski funkcjonuje również Zespół Zarządzania Kryzysowego reagującego w stanach nagłego zagrożenia bezpieczeństwa głównie ze strony pogarszających się warunków atmosferycznych, ale nie tylko. Zarządzanie kryzysowe odbywa się między innymi poprzez:

- Bieżąca aktualizacja dokumentów.
- Udział w naradach i posiedzeniach organizowanych przez Starostwo Powiatowe w Płońsku.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

- Przygotowanie i uzgadnianie ze Starostwem Powiatowym w Płońsku oraz Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim, dokumentów dot. szkoleń obronnych, oraz bezpieczeństwa obywateli.
- Stałe utrzymanie sił i środków w gotowości (głównie OSP i Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego), w razie wystąpienia sytuacji kryzysowej spowodowanej m.in. złymi warunkami atmosferycznymi (silny wiatr, podtopienia, śnieżyce)
- Udział Wójta, Przewodniczącego Rady, oraz pracownika ds. sportu oraz zarządzania kryzysowego w obradach Komisji Porządku Publicznego Powiatu Płońskiego.

4.6 Pomoc społeczna

Gmina Załuski dość mocno angażuje się w rozwiązywanie problemów osób i rodzin w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Sprawy te prowadzi za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Załuskach. Z danych ośrodka wynika, że wydatki na pomoc społeczną corocznie wzrastają. Niestety budżet gminy jest tu obciążany dodatkowo, ponieważ dotacje z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego maleją. Powoduje to konieczność angażowania coraz większych środków własnych. Z dotacji Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego pokrywane w całości są jedynie wydatki na świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne, oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W części dofinansowywane są zadania własne, przede wszystkim na pomoc państwa w zakresie dożywiania, ale również na zasiłki stałe i okresowe, oraz składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne opłacane za niektóre osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej.

Tabela 14. udzielona pomoc w latach

źródło	Pomoc w pln przekazana w latach				
	2010	2011	2012	2013	2014
dotacja wojewody	1 761 243,01	1 891 402,55	1 790 346,48	1 788 919,26	1 862 399,51
środki gminy	158 169,13	278 725,35	477 283,67	543 445,93	602 967,15
razem	1 919 412,14	2 170 127,90	2 267 630,15	2 332 365,19	2 465 357,66

źródło: Gmina

Z danych GOPS w Załuskach wynika, że liczba osób, którym przyznawane są świadczenia sukcesywnie rośnie. Jest to niepokojące biorąc pod uwagę fakt, że nie wzrasta liczba osób zameldowanych a w niektórych latach wykazuje ona również nieznaczne spadki.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Tabela 15. liczba osób objęta pomocą

wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
liczba mieszkańców	5692	5680	5686	5669	5692
liczba osób, którym przyznano świadczenia	269	315	328	381	376
liczba osób w rodzinach	469	523	536	626	595

źródło: Gmina

W tym miejscu należy jednak zaznaczyć, że zakres świadczonej pomocy jest bardzo szeroki i obejmuje wiele form zestawionych poniżej. Niepokój budzą dane dotyczące dożywiania gdzie w 2013 r. w tym zakresie pomocy potrzebowało aż 234 osoby ze 111 rodzin. Chociaż rok później liczba ta spadła to i tak nie jest to jednak trend mogący napawać optymizmem. Są to wydatki niezbędne do walki ze skutkami biedy, lecz ich wielkość wskazuje jednocześnie na konieczność podejmowania działań i wprowadzenie mechanizmów zapobiegających powstawaniu takich zjawisk jak ubóstwo, dziedziczenie biedy, niezaradność itp.

Tabela 16. formy udzielanych świadczeń

forma pomocy	2011		2012		2013		2014	
	liczba osób	kwota świadczeń (pln)	liczba osób	kwota świadczeń (pln)	liczba osób	kwota świadczeń (pln)	liczba osób	kwota świadczeń (pln)
zasiłki stałe	15	52 568,00	14	59 163,00	14	68 222,00	18	83 265,30
zasiłki okresowe	14	12 756,00	17	12 437,00	18	10 989,00	13	11 520,16
zasiłki celowe	123	64 224,00	123	64 852,00	146	74 278,00	162	83 722,11
specjalistyczne usługi opiekuńcze	2	16 835,00	2	18 000,00	1	8 208,00	1	7 902,00
dom pomocy społecznej	2	49 892,00	2	52 923,00	3	67 036,00	4	64 972,78
dożywianie	179	72 388,00	208	101 381,00	234	106 582,00	204	86 972,78
usługi opiekuńcze własne	7	43 991,00	8	38 933,00	6	39 138,00	5	46 320,21

źródło: Gmina

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Tabela 17. świadczenia rodzinne

forma świadczenia	2013		2014	
	wydatki	liczba świadczeń	wydatki	liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne	614 547,00	6158	603 470,00	6 054
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	299 294,00	2886	279 434,00	2 828
urodzenia dziecka	32 000,00	32	17 000,00	17
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	28 494,00	74	22 654,00	59
samotnego wychowywania dziecka	49 980,00	278	53 570,00	301
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	11 280,00	146	13 520,00	173
rozpoczęcia roku	38 700,00	387	38 500,00	385
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	37 960,00	708	37 870,00	689
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	100 880,00	1261	96 320,00	1 204
Zasiłki pielęgnacyjne	189 108,00	1236	194 157,00	1 269
Świadczenie pielęgnacyjne	88 106,00	157	123 373,00	170
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	51 000,00	51	50 000,00	50
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	6 600,00	66	600,00	6
Specjalny zasiłek opiekuńczy	4 021,00	8	8 320,00	16
Razem	1 252 676,00	10562	1 259 354,00	10 393

źródło: Gmina

Gmina Załuski poza wsparciem finansowym realizowanym w ramach szeroko pojętej opieki społecznej wdraża również działania prewencyjne. W 2011 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którego skład weszli przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Służby Zdrowia, Organizacji Pozarządowej, Oświaty oraz Kurator Sądowy.

Każdego roku odbywają się cztery spotkania Zespołu, udokumentowane protokołami i listami obecności. Podczas spotkań omawiane są sytuacje poszczególnych rodzin, w których prowadzona była procedura „Niebieska Karta”, jak również ogólne tematy dotyczące zjawiska przemocy i pracy Zespołu. Bezpośrednio do pracy z rodzinami, dotkniętymi przemocą powoływane są grupy robocze. Skład grup roboczych uzależniony jest od potrzeb rodziny, w której prowadzona była procedura „Niebieska Karta”. W pracach grup roboczych uczestniczyli przede wszystkim pracownicy socjalni, dzielnicowi, pielęgniarka i pedagogzy szkolni.

Zespół Interdyscyplinarny realizował również działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015. W tym zakresie prowadzony jest zakup i dystrybucja materiałów informacyjnych oraz szkolenia tematyczne podnoszące kompetencje osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie. W szkoleniach biorą udział pedagogzy szkolni, wychowawcy, członkowie GKRPA, pracownicy GOPS, dzielnicowy oraz pielęgniarka.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Dobra współpraca i wymiana spostrzeżeń przedstawicieli instytucji pracujących w Zespole Interdyscyplinarnym pozwoliła na podejmowanie szybkich, niepowielających się działań. Bezpośredni sposób przekazywania informacji usprawnił pracę osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.

Od 2013 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Bankiem Żywności w Ciechanowie.

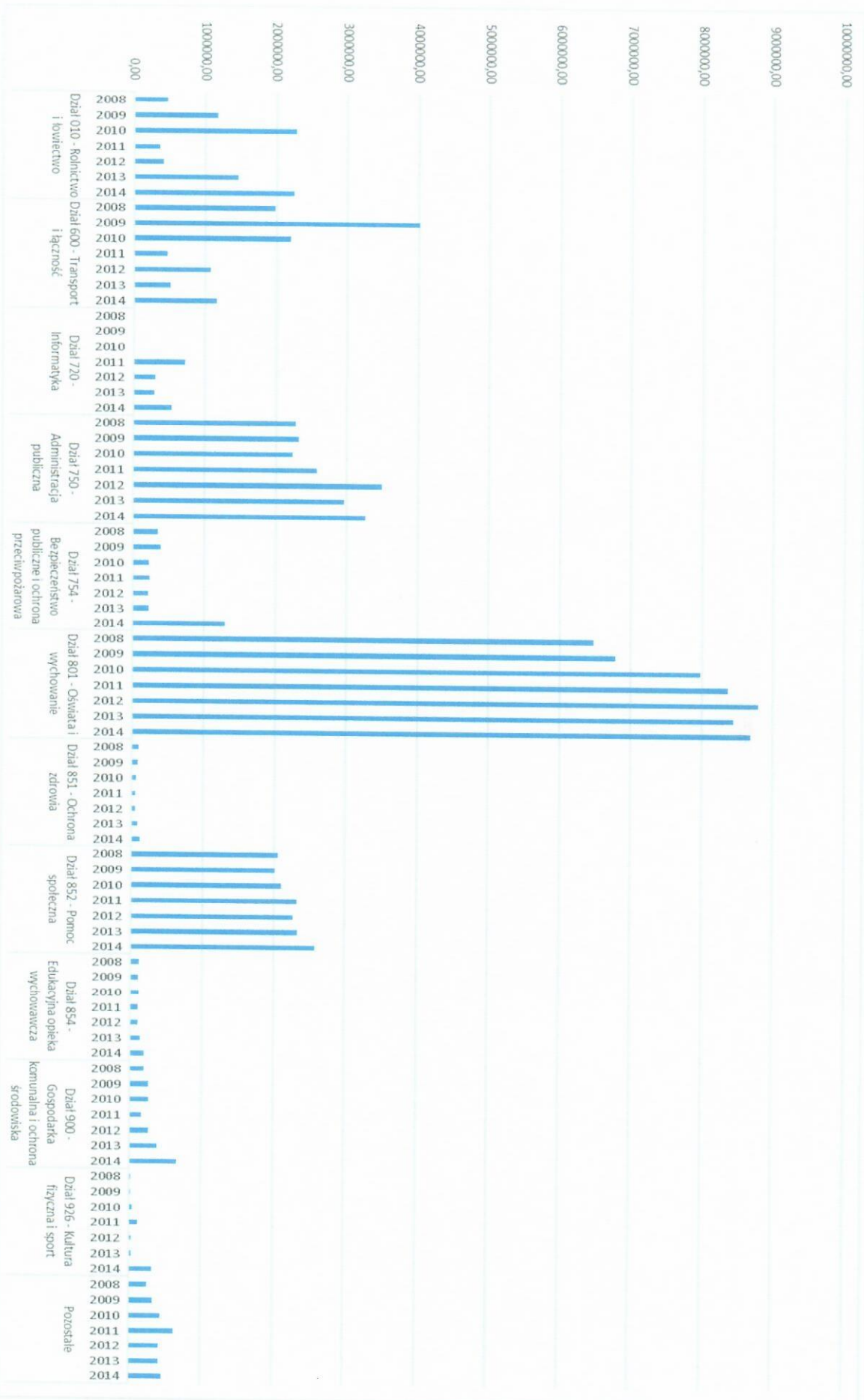
Z produktów spożywczych pozyskanych z Banku Żywności w Ciechanowie w roku 2013 z terenu Gminy Załuski skorzystały 152 rodziny w tym 525 osób. Bank Żywności w Ciechanowie przekazał 9876,6 kg produktów spożywczych, (w tym 704,20 kg, jako produkty dodatkowe serki, napoje, twarogi itp.)

W ramach dodatkowych działań podejmowanych przez GOPS w Załuskach warto wymienić organizowanie od kilku lat spotkań opłatkowych dla osób samotnych, niepełnosprawnych i starszych. W zorganizowaniu tego typu spotkań pomagają również szkoły i uczniowie, poprzez przygotowywania posiłków, dekoracji i części artystycznej. W 2013 roku zorganizowano również dla tych osób wycieczkę do Niepokalanowa.

4.7 Budżet

Pomimo stosunkowo niewielkiego budżetu Gmina Załuski realizuje wszystkie podstawowe funkcje bez narażenia się na przekroczenie wskaźników zadłużenia. Stabilność w realizacji budżetu jest pozytywna niemniej jednak bardziej odważne planowanie nakładów finansowych w poszczególnych działach może stać się zasadniczym czynnikiem pobudzającym lokalny rozwój. Jak widać z poniższego zestawienia wydatki Gminy są mało zróżnicowane. Można tu zauważyć brak wydatków w zakresie turystyki, hoteli i restauracji czy nauki. Jednak z wyżej wspomnianego powodu bardziej interesujący jest fakt, że w działach ochrona zdrowia, kultura fizyczna i sport, edukacyjna opieka wychowawcza, przetwórstwo przemysłowe czy leśnictwo wydatki są w śladowych niemal ilościach. Być może to charakter gminy powoduje brak konieczności ponoszenia wydatków w wymienionych działach. Należy jednak rozważyć przesunięcia środków w miarę możliwości, na zadania, które pozwolą rozwiązywać miejscowe problemy wskazane niniejszą strategią lub będą motorem do szybszego rozwoju Gminy Załuski.

Rysunek 11. struktura wydatków w latach

Realizacja budżetu a co za tym idzie wykonanie zaplanowanych zadań w poszczególnych latach przebiega skutecznie. Uwzględniając oczywiście uchwały zmieniające w trakcie roku budżetowego, jak wskazuje % wykonania zarówno po stronie wydatków jak i dochodów można pozytywnie ocenić sposób planowania finansowego oraz zadaniowego. Świadczyć to może o stabilności finansowej Gminy Załuski i pozwala na podejmowanie coraz śmielszych działań prorozwojowych. Oczywiście budżet nie jest wystarczający, aby zapewnić szybką realizację zadań niezbędnych dla rozwiązania wszystkich problemów dla tego też tak ważne jest angażowanie środków zewnętrznych. Poniższe zestawienia obrazują realizację budżetu na przestrzeni ostatnich pięciu lat.

Tabela 18. realizacja budżetu 2009 r

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	5231344,00	5263725,36	100,62
Dotacje na zadania zlecone gminom	1805061,00	1805061,00	100,00
Dotacje na zadania własne gminom	204641,42	202258,45	98,84
Subwencje	5916685,00	5916685,00	100,00
Dotacje rozwojowe	80134,72	77907,36	97,22
Wpływy z tytułu pomocy finansowej i dotacje na zadania własne (inwestycje i zakupy inwestycyjne)	1950829,00	1950829,00	100,00
Razem dochody bieżące	15188695,14	15216466,17	100,18
Wydatki w tym:	12727561,45	12428495,65	97,65
dotacja dla Biblioteki	31800,00	31800,00	100,00
Wydatki majątkowe	5093133,69	5070679,24	99,55
Ogółem wydatki	17820695,14	17499174,89	98,20

źródło: Gmina

Tabela 19. realizacja budżetu 2010 r.

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	5860419,00	5956115,36	101,63
Dotacje na zadania zlecone gminom	1992358,00	1981715,95	99,47
Dotacje na zadania własne gminom	254615,00	253903,60	99,72
Subwencje	6701797,00	6701797,00	100,00
Środki europejskie	107775,51	94422,56	87,61
Inne środki na dof. zadań bieżących	16748,00	16748,00	100,00
Wpłata z niewykorzystanych środków	0,00	0,00	100,00
Razem dochody bieżące	14933712,51	15004702,47	100,48
Dochody majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Dotacje oraz pomoc finansowa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych	67000,00	67000,00	100,00
Przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności	100,00	115,90	115,90
Sprzedaż nieruchomości	1735,00	1735,20	100,01
wpłata z niewykorzystanych środków przekazanych na wydatki niewygasające-inwestycje	69497,05	69497,05	100,00
Razem dochody majątkowe	138332,05	138348,15	100,01
Ogółem dochody	15072044,56	15143050,62	100,47
Wydatki	Plan	Wykonanie	%
Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	11536009,09	10721087,39	92,94
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	7772402,60	7572625,62	97,43

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	3763606,49	3148461,77	83,66
Dotacje na zadania bieżące	75000,00	74906,16	99,87
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2207811,03	2163035,86	97,97
Wydatki na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	118678,56	103759,06	87,43
Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego	90843,18	82104,95	90,38
razem wydatki bieżące	14028341,86	13144893,42	93,70
Wydatki majątkowe	5086175,46	4788921,28	94,16
Inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym:	5086175,46	4788921,28	94,16
na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	2114085,11	2113812,07	99,99
razem wydatki	5086175,46	4788921,28	94,16
Ogółem wydatki	19114517,32	17933814,70	93,82

Tabela 20. realizacja budżetu 2011 r.

źródło: Gmina

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	6261431,22	6395582,33	102,14
Dotacje na zadania zlecone gminom	2096984,87	2096915,48	100
Dotacje na zadania własne gminom	208293	207509,1	99,62
Subwencje	7066584	7066584	100
Środki europejskie	1236789,42	868723,19	70,24
Inne środki na dof. zadań bieżących	1100	1100	100
Wpłata z niewykorzystanych środków	39650	39650	100
Razem dochody bieżące	16910832,51	16676064,1	98,61
Dochody majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Dotacje oraz pomoc finansowa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych	58000	58000	100
Sprzedaż nieruchomości	3688	3688	100
Środki europejskie	2186296	2178136	99,63
Inne środki na dof. zadań inwest.	5000	5000	100
Razem dochody majątkowe	2252984	2244824	99,64
Ogółem plan dochodów	19163816,51	18920888,1	98,73
Wydatki	Plan	Wykonanie	%
Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	12745270,81	11633603,63	91,28
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	8325386,35	8044720,2	96,63
wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	4419884,46	3588883,43	81,2
Dotacje na zadania bieżące	247920	239841,91	96,74
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2367632,06	2350019,6	99,26
Wydatki na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	1386773,02	1103657,4	79,58
Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego	168700	142684,49	84,58
razem wydatki bieżące	16916295,89	15469807,03	91,44914
Wydatki majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym:	1038381,72	624420,55	60,13
na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	5400	0	0
razem wydatki majątkowe	1038381,72	624420,55	60,13
ogółem wydatki	17954677,61	16094227,58	89,638076

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

źródło: Gmina

Tabela 21. realizacja budżetu 2012 r.

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	7666228,73	7602866,07	99,17
Dotacje na zadania zlecone gminom	1994799,4	1994430,29	99,98
Dotacje na zadania własne gminom	227771	226338,45	99,37
dotacja dla biblioteki	4500	4500	100
Subwencje	7321766	7321766	100
Środki europejskie	532320,73	507322,39	95,30
Inne środki na dof. zadań bieżących	16170	16170	100
	4246,4	4246,4	100
Wpłata z niewykorzystanych środków	31054	31054	100
Razem dochody bieżące	17798856,30	17708693,60	99,49
Dochody majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Dotacje oraz pomoc finansowa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych	50000	50000	100
przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	63010	62967,90	99,93
sprzedaż środka trwałego	800	800	100
Środki europejskie	10194,86	10194,86	100
Razem dochody majątkowe	124004,86	123962,76	99,96
Ogółem plan dochodów	17922861,10	17832656,40	99,49
Wydatki	Plan	Wykonanie	%
Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	13198869,77	12188151,12	92,34
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	8453754,52	8306099,51	98,25
wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	4745115,25	4008511,18	84,48
Dotacje na zadania bieżące	319800,00	319789,80	100,00
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2269466,41	2244523,52	98,90
Wydatki na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	823514,85	767274,90	93,17
Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego	126472,00	126459,57	99,99
razem wydatki bieżące	16738123,03	15772658,48	94,23
Wydatki majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym:	1849425,53	1653527,35	89,41
na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	248350,02	65418,29	26,34
razem wydatki majątkowe	1849425,53	1653527,35	89,41
ogółem wydatki	18587548,56	17426185,83	93,75

źródło: Gmina

Tabela 22. realizacja budżetu 2013 r.

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	7878749,30	8129856,62	103,19
Dotacje na zadania zlecone gminom	1992249,08	1992224,82	100,00
Dotacje na zadania własne gminom	297254,00	296934,20	99,89
dotacja dla biblioteki	4500,00	4500,00	100,00
Subwencje	7166935,00	7166935,00	100,00
Środki europejskie	720946,13	719715,06	99,83
Inne środki na dof. zadań bieżących	136114,00	124671,23	91,59

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Wpłata z niewykorzystanych środków	5781,00	5781,00	100,00
Razem dochody bieżące	18202528,51	18440617,93	101,31
Dochody majątkowe	plan	wykonanie	%
przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	48000,00	45608,30	95,02
Środki europejskie	21773,47	0,00	0,00
Razem dochody majątkowe	69773,47	45608,30	65,37
Ogółem plan dochodów	18272301,98	18486226,23	101,17
Wydatki	Plan	Wykonanie	%
Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	13869763,95	12778223,32	92,13
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	8763250,85	8572364,51	97,82
wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	5106513,10	4205858,81	82,36
Dotacje na zadania bieżące	564000,00	556658,56	98,70
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2305653,73	2289106,66	99,28
Wydatki na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	372875,87	346681,99	92,98
Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego	13800,00	112923,46	818,29
razem wydatki bieżące	17126093,55	16083593,99	93,91
Wydatki majątkowe	plan	wykonanie	%
Inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym:	1560785,77	1218011,92	78,04
na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	922378,25	894707,28	97,00
razem wydatki majątkowe	1560785,77	1218011,92	78,04
ogółem wydatki	18686879,32	17301605,91	92,59

źródło: Gmina

Tabela 23 realizacja budżetu 2014 r.

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	8492941,48	8486098,93	99,92
Dotacje na zadania zlecone gminom	2157754,59	2153848,87	99,82
Dotacje na zadania własne gminom	499850,00	499848,51	100,00
dotacja dla biblioteki	7300,00	7300,00	100,00
Subwencje	6586214,00	6586214,00	100,00
Środki europejskie	621478,90	604792,85	97,32
Inne środki na dof. zadań bieżących	218605,16	214184,82	97,98
Wpłata z niewykorzystanych środków przekazanych na wydatki niewygasające	5350,50	5350,50	100,00
Razem dochody bieżące	18589494,63	18557638,48	99,83
Dochody majątkowe	plan	wykonanie	%
Inne środki na dofinansowanie zadań majątkowych	262400,00	262400,00	100,00
Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	47000,00	46600,30	99,15
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	1100,00	1100,00	100,00
Środki europejskie	557575,52	557575,52	100,00
Razem dochody majątkowe	868075,52	867675,82	99,95
Ogółem plan dochodów	19457570,15	19425314,30	99,83
Wydatki	Plan	Wykonanie	%
Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	13920361,73	13443622,87	96,58
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	9122579,59	8961996,16	98,24
wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	4797782,14	4481626,71	93,41
Dotacje na zadania bieżące	522521,00	522067,18	99,91

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

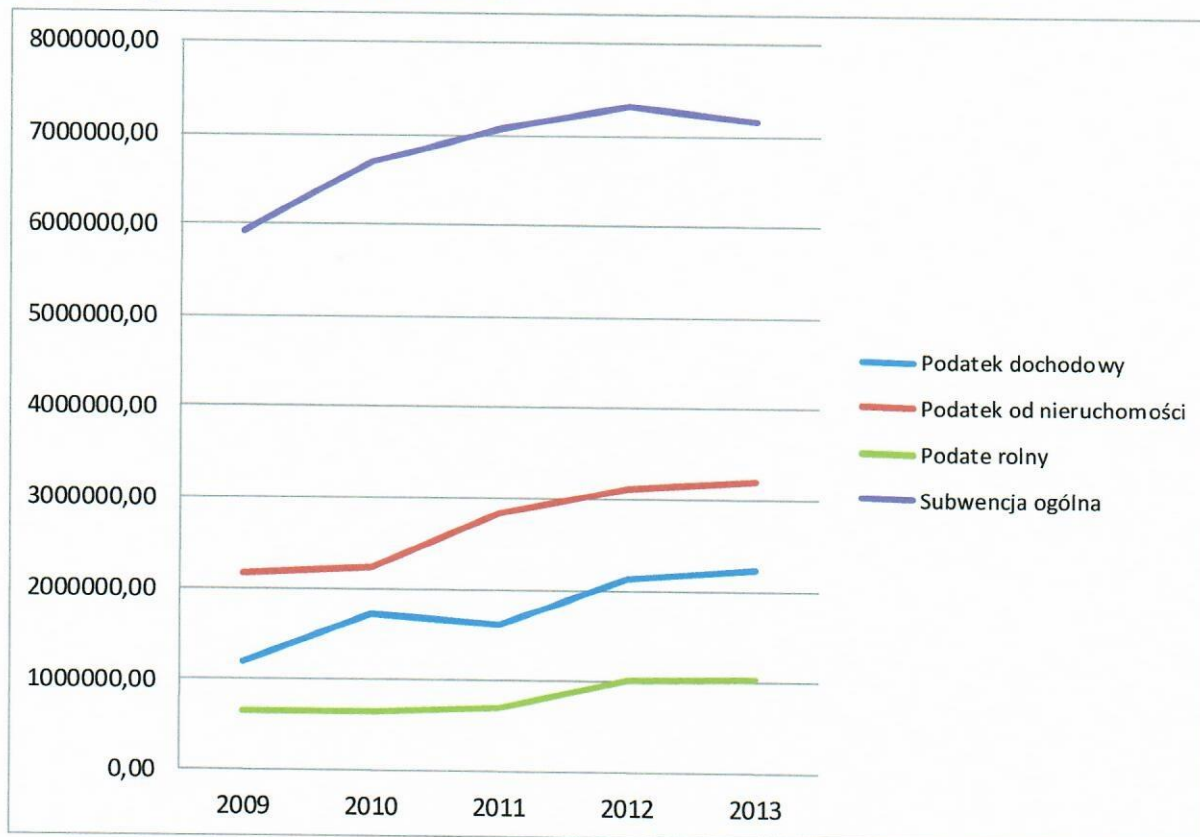
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2435402,96	2404912,79	98,75
Wydatki na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	683619,75	627471,52	91,79
Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego	130000,00	89607,53	68,93
Razem wydatki bieżące	17691905,44	17087681,89	96,58
Wydatki majątkowe	plan	wykonanie	%
Inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym:	4416831,02	4414729,23	99,95
na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	2181186,50	2181186,50	100
Razem wydatki majątkowe	4416831,02	4416831,02	99,95
Ogółem wydatki	22108736,46	21502411,12	97,26

źródło: Gmina

Głównymi źródłami zasilającymi budżet gminy Załuski są podatki w tym podatek rolny, podatek od nieruchomości, dochodowy od osób fizycznych oraz subwencja ogólna z budżetu Państwa na realizację zadań własnych szczególnie w obszarze oświaty. Pomimo tego, że wpływy do budżetu z w/w tytułów z roku na rok są większe to ich przyrost jest niewspółmierny do rosnących potrzeb i kosztów z nimi związanych. Dodatkowo subwencja ogólna z budżetu Państwa w 2014 r. była mniejsza niż w roku poprzednim przy rosnących wydatkach związanych z oświatą i opieką społeczną.

Na uwagę jednak zasługuje fakt, że pomimo globalnego kryzysu gospodarczego trwającego od 2008 r. wpływy z podatków w tym z podatku dochodowego od osób fizycznych rosną. Ważne jest tu jednak nie tylko, że powiększa się budżet gminy Załuski, a głównie to, że mieszkańcy gminy poradzili sobie z trudną sytuacją osiągając wolny, lecz stały wzrost dochodów.

Rysunek 12. główne źródła dochodów w latach

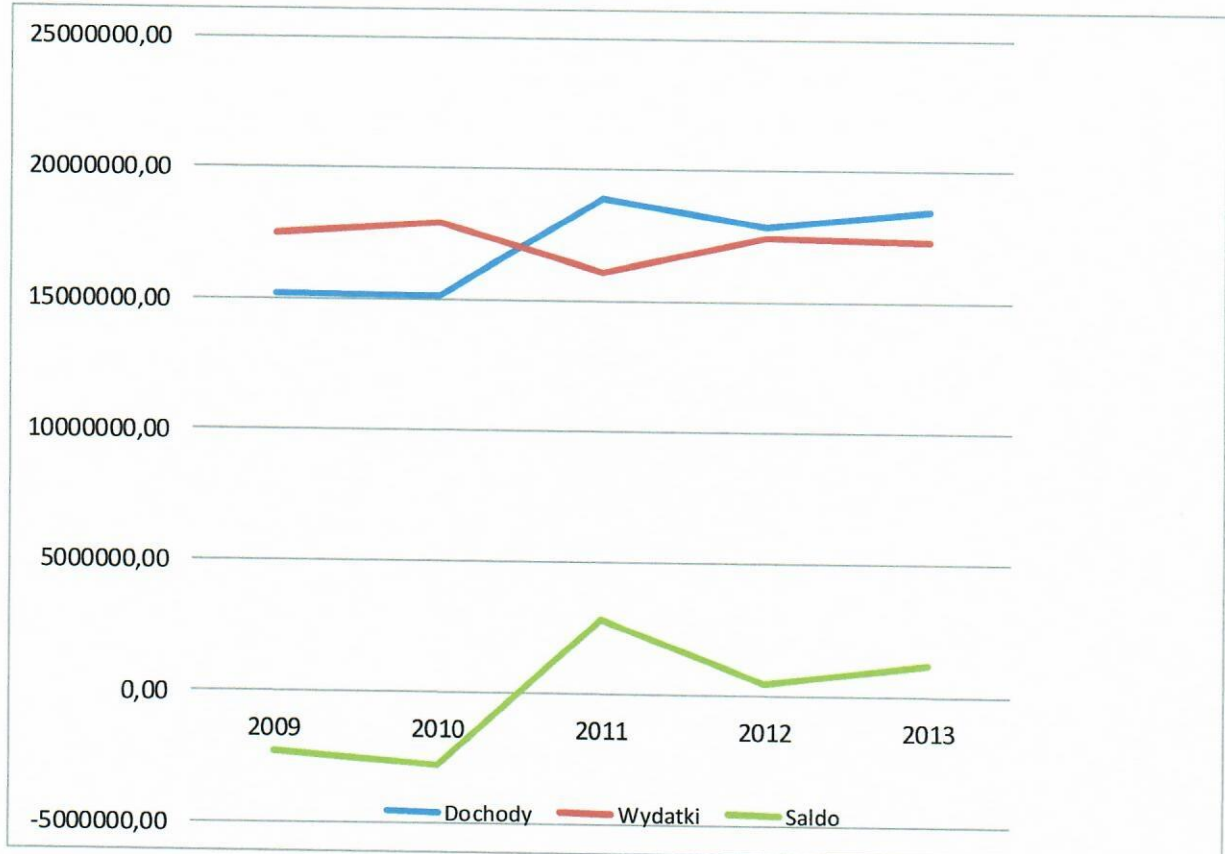

źródło: Gmina

Relacja dochodów do wydatków jest dość zróżnicowana w poszczególnych latach. Do 2010 r. budżet gminy Załuski zamykał się ujemnym saldem wykazując deficyt. Niemniej jednak już w 2011 r. nastąpiło odwrócenie sytuacji, dzięki czemu zaplanowane i wykonane dochody przewyższyły wydatki wskazując nadwyżkę ponad 2,8 mln zł. Spowodowana była ona wpływami ze zrealizowanych i zakończonych w roku budżetowym inwestycji, dla których zobowiązania zaciągnięte były w latach ubiegłych. Nadwyżkę budżetową, choć mniejszą odnotowano w sprawozdaniach finansowych również w 2012 r. i 2013 r. Dzięki nim można było zrealizować zobowiązania kredytowe i pożyczkowe zaciągnięte w celu realizacji chociażby prorozwojowych zadań inwestycyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

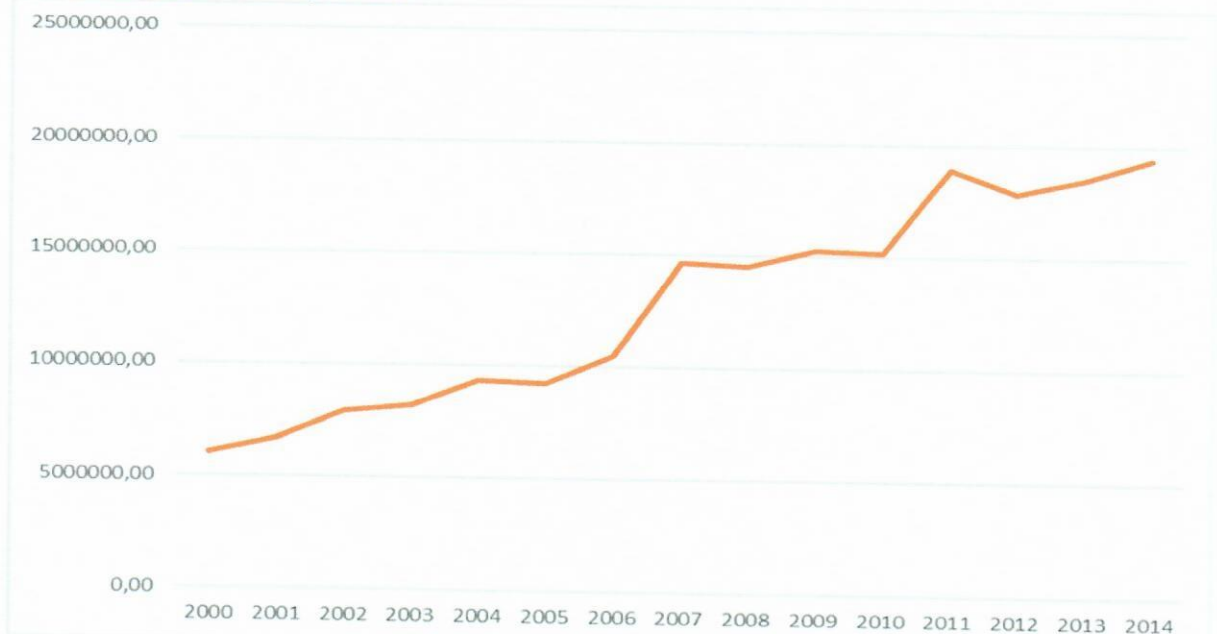
Rysunek 13. relacja dochodów do wydatków w latach

źródło: Gmina

Analizując długookresowe dane dotyczące dochodów budżetu Gminy Załuski można zauważyć że do 2006 r. wartość dochodów rosła powoli. W 2007 r. nastąpił znaczny wzrost budżetu po stronie dochodów. Jak widać na poniższym wykresie trend szybkiego wzrostu dochodów utrzymuje się dotychczas.

Rysunek 14. dochody Gminy w latach

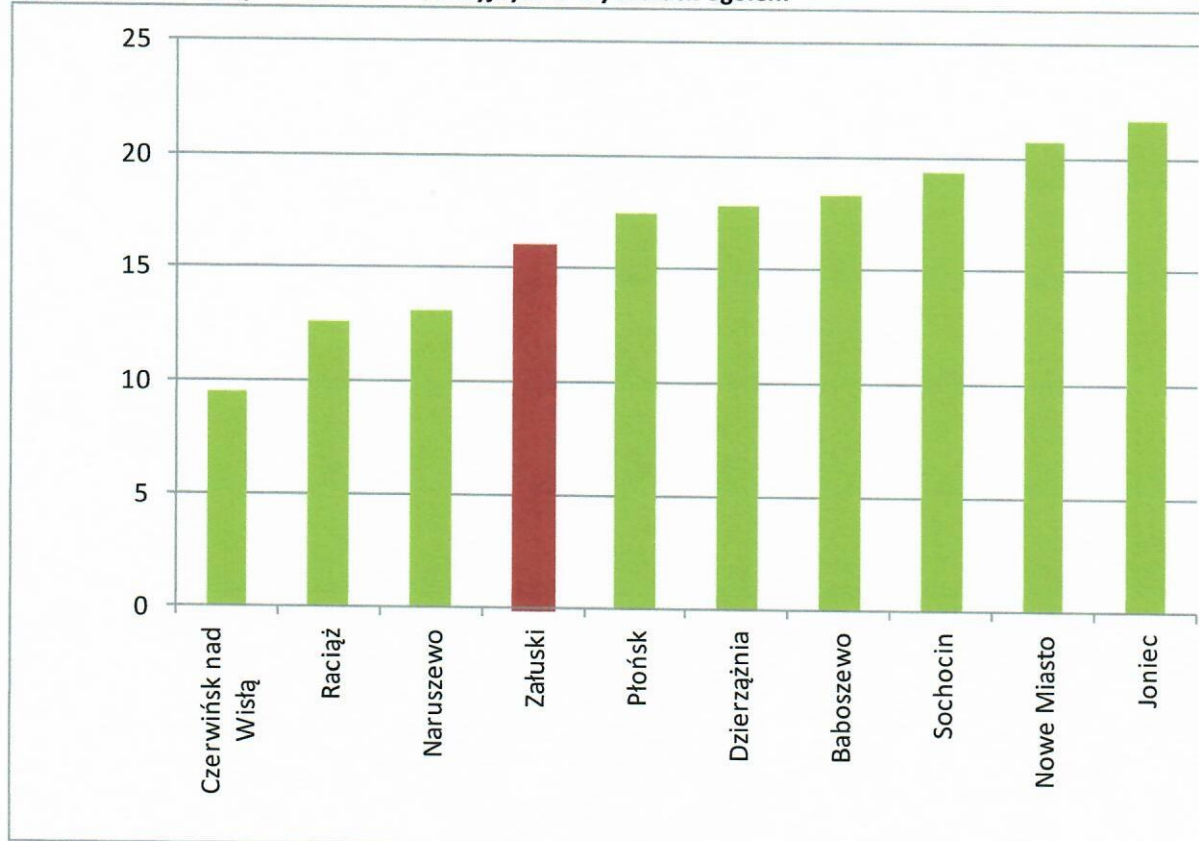

Źródło: GUS

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Dodatkowo można uznać że Gmina Załuski oszczędnie podchodzi do bieżących wydatków administracyjnych związanych z wynagrodzeniami czy zakupem materiałów i usług. Poniższe zestawienie pokazuje udział bieżących wydatków administracyjnych w wydatkach gminy ogółem w porównaniu z innymi gminami wiejskimi powiatu Płońskiego w 2012 r..

Rysunek 15. udział wydatków administracyjnych w wydatkach ogółem

źródło: GUS

5. Diagnoza

Kluczowa z punktu widzenia diagnozy społeczno-gospodarczej jest ocena sytuacji demograficznej. Stan populacji i jej struktura może pomóc określić potencjał rozwojowy oraz kierunki działań. Istotne jest tu wykazanie trendów, jakie charakteryzują sytuację demograficzną oraz wskazanie przyczyn i zjawisk kształtujących wielkość populacji. Jak pokazuje poniższy wykres w ciągu pięciu lat liczba ludności w gminie Załuski rosła z wyraźnym skokiem w 2010 r. a od 2010 r. wielkość populacji się stabilizuje nie wykazując wyraźnej tendencji.

Rysunek 16. populacja gminy w latach

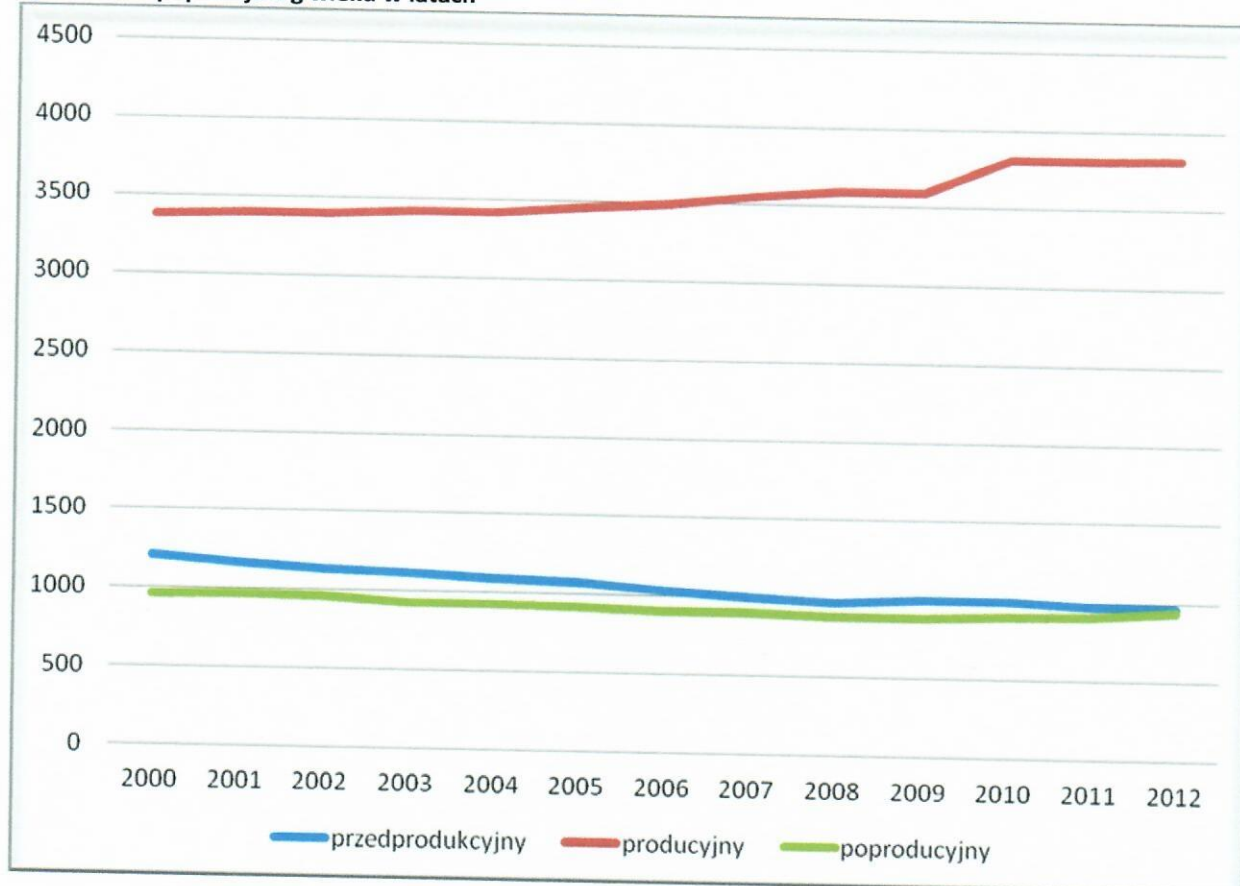

źródło: GUS

Ciekawych informacji dostarczają dane dotyczące wielkości populacji w podziale na grupy wiekowe, przedprodukcyjną, produkcyjną i poprodukcyjną. Przedstawione poniżej w sposób graficzny dane z prawie 12 letniego okresu zdają się zaprzeczać ogólny krajowy trendom dotyczącym gwałtownego starzenia się społeczeństwa na obszarach wiejskich. Można zauważyć, że grupa osób w wieku produkcyjnym wykazuje stały wzrost a populacja poprodukcyjna w kolejnych latach sukcesywnie spada. Niestety spadek dotyczy również osób w wieku przedprodukcyjnym, co w sytuacji utrzymania się takiego trendu może doprowadzić ostatecznie do pogorszenia się ogólnej sytuacji demograficznej. Niemniej jednak Gmina Załuski ma potencjał, który można wykorzystać w celu utrzymania pozytywnych wskaźników dotyczących populacji w wieku produkcyjnym.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Rysunek 17. populacja wg wieku w latach

Analizując poniższą tabelę dostrzegamy, że grupa osób w wieku produkcyjnym jest bardzo silna i daje potencjalnie szanse na rozwój gminy Załuski nie tylko w sensie demograficznym, ale również gospodarczym. Wymaga to stworzenia odpowiednich warunków egzystencjonalnych związanych z mieszkalnictwem, ale również rynkiem pracy. Pomimo tego, że populacja osób w wieku poprodukcyjnym charakteryzuje się najniższym udziałem w ogólnej liczbie mieszkańców to i tak jest to grupa, na którą należy w sposób szczególny zwrócić uwagę. Osoby starsze będą wymagały czy nawet już wymagają specjalnego traktowania w kwestiach pomocy socjalnej oraz odpowiedniej opieki zdrowotnej. Koniecznym, więc jest podjęcie stosownych działań ukierunkowanych na osoby starsze. Jednym z rozwiązań mogłoby być stworzenie domu opieki społecznej dziennego pobytu, który pozwoliłby wypełnić w/w potrzeby przy relatywnie niewielkich kosztach.

Tabela 24. udział grup wiekowych w populacji

grupy wiekowe	osoba	Udział [%]
0-4 lat	315	5,50
5-9 lat	312	5,45
10-14 lat	339	5,92
15-19 lat	399	6,97
20-24 lat	444	7,76
25-29 lat	425	7,43
30-34 lat	447	7,81
35-39 lat	420	7,34
40-44 lat	342	5,98

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

45-49 lat	344	6,01
50-54 lat	401	7,01
55-59 lat	436	7,62
60-64 lat	325	5,68
65-69 lat	185	3,23
70 lat i więcej	589	10,29

źródło: GUS

Mało korzystnie wyglądają dane dotyczące ruchu naturalnego. Wynika z nich że w 2014 r. przyrost naturalny pomimo że dodatni to jednak na dość niskim poziomie i niewiele różni się od tego z 2013 r. kiedy kształtował się na poziomie +3. Trochę lepiej wygląda migracja zamykająca się nieco wyższym stosunkiem dodatniego salda. Nie jest to w pełni zadowalająca sytuacja chociaż pokazuje potencjał gminy. Jest to również wskazanie do podejmowania działań, by stan ten przeobraził się w silny pozytywny i trwały trend determinujący wieloletnie zmiany demograficzne.

Tabela 25. saldo migracji wg płci 2014 r.

Płeć	Stan ludności 2014 r.	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Migracje wewnętrzne napływ	Migracje wewnętrzne odpływ	Saldo migracji stałej
Razem	5728	66	61	5	57	32	25
Mężczyźni	2803	34	30	4	24	13	11
Kobiety	2925	32	31	1	33	19	14

źródło: GUS

W kontekście rynku pracy należy zwrócić uwagę na dane dotyczące migracji związanej z dojazdami do pracy. Tu saldo jest ujemne. Jednak nie można jednoznacznie wskazać, że są to negatywne informacje. Pomimo tego, że liczba osób wyjeżdżających do pracy jest znaczna to niestosowne byłoby źle oceniać tą sytuację. Jest ona raczej oznaką aktywności i zdolności mobilnej mieszkańców związanej z wykonywaniem pracy poza miejscem zamieszkania.

Tabela 26. migracja zarobkowa

liczba osób wyjeżdżających do pracy	liczba osób przyjeżdżających do pracy	saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy	liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy
osoba	osoba	osoba	osoba
338	48	-290	0,14

źródło: GUS

Zasadniczym elementem diagnozy jest lokalna gospodarka z oznaczonymi czynnikami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi na nią oddziałującymi. Jak wspomniano już w charakterystyce ważną częścią gospodarki gminy Załuski jest rolnictwo więc warto poddać analizie ten aspekt również w kontekście szerszym regionalnym, krajowym i europejskim.

Z danych GUS na dzień 31 stycznia 2014 r. w Gminie Załuski zarejestrowanych było 333 podmioty gospodarcze, co stanowi zaledwie 5,34% udziału w stosunku do firm

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

zarejestrowanych na obszarze powiatu. Procentowy wskaźnik udziału podmiotów gospodarczych jest dla Gminy Załuski niższy niż średnia w powiecie, który wynosi 8,33%. Należy jednak zauważyć, że miasto z gminą Płońsk ze względu na znacznie większy potencjał gospodarczy skupia na terenie powiatu najwięcej przedsiębiorców mocno oddziałując na tą średnią. Poniższa tabela pokazuje również jak kształtuje się sytuacja w innych gminach powiatu płońskiego w odniesieniu do liczby mieszkańców.

Należy zauważyć, że w stosunku do danych z końca 2013 r. w gminie Załuski odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych, co jest sytuacją dość wyjątkową gdyż w skali kraju bilans z tego krótkiego okresu zakończył się na ujemnej liczbie 487 podmiotów licząc od 21915 wyrejestrowanych z rejestru REGON. Jeśli pozytywne wskaźniki dla Gminy Załuski utworzyłyby trend na przestrzeni przynajmniej roku byłby to dobry prognostyk dla lokalnej gospodarki, która podobnie jak cała krajowa na początku 2014 r. jest jeszcze pod wpływem ogólnie światowej recesji mającej początek w 2008 r. Względnie stabilna wyżej opisana sytuacja wynika najpewniej z braku udziału w gospodarce gminy Załuski podmiotów wrażliwych na globalne problemy koniunkturalne, czyli działających w obszarze produkcji i eksportu. Ostatecznie jest to jednak wadą gdyż w czasie poprawiającej się koniunktury nieprzeceniona jest dla rozwoju lokalnego obecność podmiotów tworzących miejsca pracy i generujących przychód dzieląc się nim w formie podatków.

Ciekawych informacji dotyczących przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Załuski na tle sąsiednich gmin dostarcza poniższa tabela. Pod względem udziału podmiotów gospodarczych w ogólnej liczbie firm z terenu powiatu Gmina Załuski zajmuje dość dobre miejsce. W klasyfikacji tej, bowiem wyprzedzają ją jedynie miasta mające, co do zasady większy potencjał gospodarczy oraz większe Gminy Baboszewo Płońsk i Sochocin. Dobrze też wypada porównanie wartości stosunku udziału liczby mieszkańców do udziału liczby podmiotów gospodarczych. W tym rankingu Załuski są na 7 miejscu wśród wszystkich JST z powiatu płońskiego oraz na 5 wśród 10 gmin wiejskich.

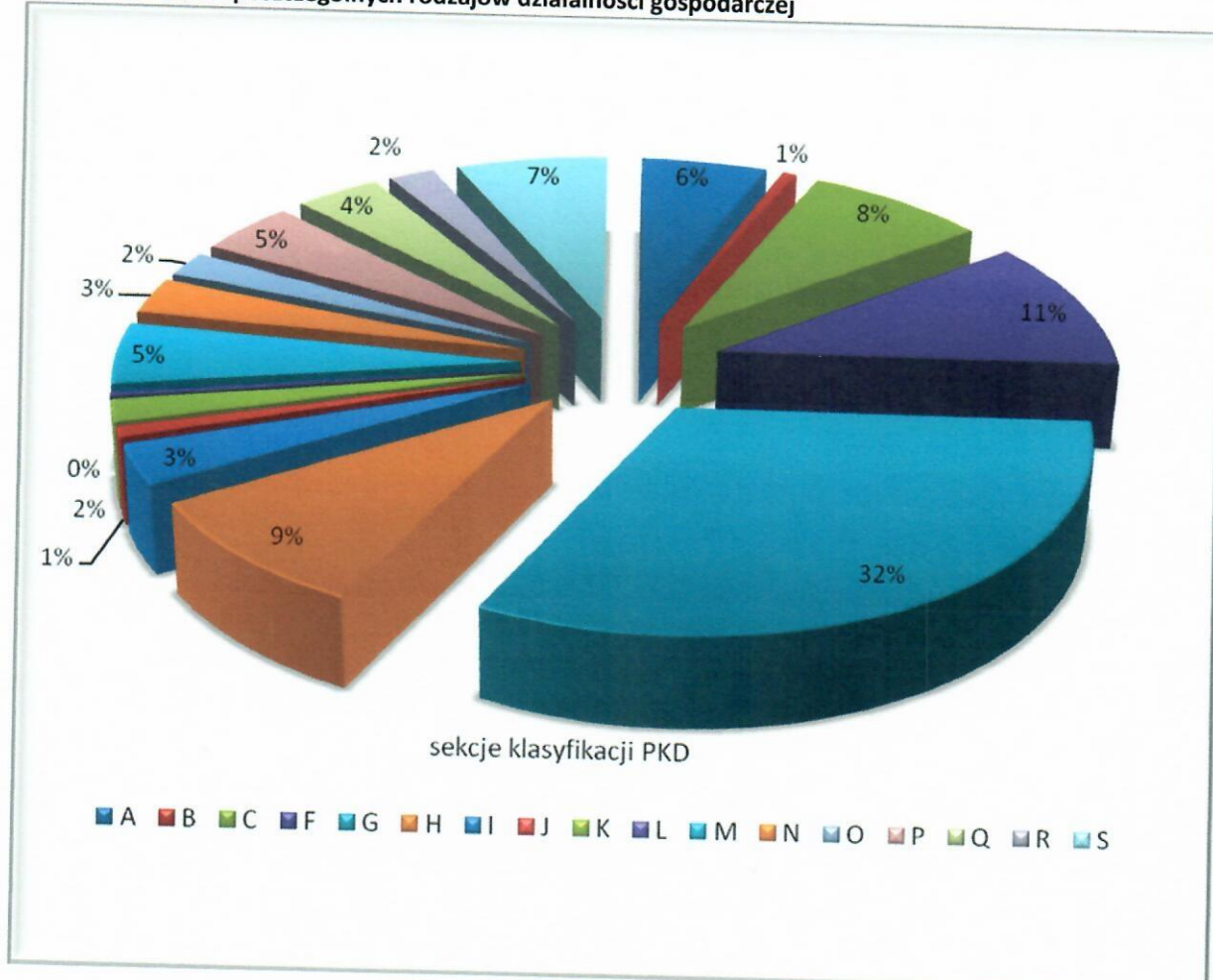
Tabela 27. podmioty gospodarki narodowej w gminach powiatu

Wyszczególnienie	Stan ludności VI 2013	liczba podmiotów gospodarczych (REGON)	udział ludności	udział podmiotów gospodarczych	stosunek udział do udziału
1	2	3	4	5	6
Jednostka	Os.	Szt.	%	%	6=5-4
Powiat płoński	88897	6236	100,00	100,00	0,00
M. Płońsk	22529	2621	25,34	42,03	16,69
M. Raciąż	4709	376	5,30	6,03	0,73
G. Baboszewo	8163	410	9,18	6,57	-2,61
G. Czerwińsk nad Wisłą	7897	332	8,88	5,32	-3,56
G. Dzierżążnia	3820	175	4,30	2,81	-1,49
G. Joniec	2630	166	2,96	2,66	-0,30
G. Naruszewo	6528	277	7,34	4,44	-2,90
G. Nowe Miasto	4748	278	5,34	4,46	-0,88
G. Płońsk	7601	510	8,55	8,18	-0,37
G. Raciąż	8662	300	9,74	4,81	-4,93
G. Sochocin	5912	458	6,65	7,34	0,69
G. Załuski	5698	333	6,41	5,34	-1,07

źródło: GUS

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2016-2020

Rysunek 18. udział poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej

źródło: CEIDG

Tabela 28. wykaz sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności

DZIAŁ	NAZWA GRUPOWANIA
SEKCJA A	ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO
SEKCJA B	GÓRNICCTWO I WYDOBYWANIE
SEKCJA C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE
SEKCJA D	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH
SEKCJA E	DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ
SEKCJA F	BUDOWNICTWO
SEKCJA G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE
SEKCJA H	TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA
SEKCJA I	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI
SEKCJA J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA
SEKCJA K	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA
SEKCJA L	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI
SEKCJA M	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA
SEKCJA N	DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA
SEKCJA O	ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE
SEKCJA P	EDUKACJA
SEKCJA Q	OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA
SEKCJA R	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ
SEKCJA S	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA
SEKCJA T	GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY

Powyższy wykres charakteryzuje pod kątem rodzajów działalności miejscową gospodarkę. Największy udział wg klasyfikacji PKD stanowi „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”. 106 podmiotów. Spory udział stanowi „budownictwo”, „przetwórstwo przemysłowe”, „transport i gospodarka magazynowa” oraz „pozostała działalność usługowa” odpowiednio 34, 30, 28, 23 podmioty. Układ ten nie dziwi i jest klasyczny dla niewielkich gmin typowo rolniczych. Jest on naturalnym wypełnieniem lokalnego zapotrzebowania na towary i usługi pierwszej potrzeby. Zwraca jednak tu uwagę niewielka liczba podmiotów działających w obszarze zakwaterowania i usług gastronomicznych 11 szt. Potencjał, jaki daje bliskość stolicy, lotniska czy jednej z głównych arterii drogowych wydaje się naturalnym czynnikiem, który powinien mobilizować do rozwijania tego rodzaju przedsiębiorczości. Pomimo że Gmina Załuski nie posiada turystycznego charakteru nie stoi to na przeszkodzie rozwoju usług, które zachęcałyby do korzystania z noclegów czy gastronomi. Trzeba tu brać pod uwagę tranzyt czy potencjał, który gmina posiada dla miejsc konferencyjno-szkoleniowych czy wręcz biznesowych. Może to dodatkowo wzmocnić lokalną gospodarkę właśnie w tej i powiązanej z nią dziedzinie. Miejscowi przedsiębiorcy ograniczają się do lokalnego popytu tym czasem dużą szansą dla nich może okazać się rynek ponad lokalny powiązany ze stolicą.

Zasadniczą częścią lokalnej gospodarki gminy Załuski jest rolnictwo. Jak wspomniano w charakterystyce ten obszar powoli się specjalizuje w produkcji owoców miękkich przede wszystkim truskawki, maliny, porzeczki. Dla dobrego i skutecznego rozwoju niezbędne jest stworzenie odpowiednich warunków dla budowania konkurencyjności miejscowych producentów. Mowa tu o przygotowaniu odpowiednich terenów, ułatwieniach administracyjnych przy realizacji pomysłów podnoszących potencjał rynkowy miejscowych produktów i przetworów, ale również inicjowanie współpracy. Niezwykle istotne wydaje się budowanie innowacyjności również w obszarze rolno-przetwórczym. Dlatego też należy ułatwiać i zachęcać do działań mających na celu wymianę doświadczeń i zdobywanie „know how”. Pewien potencjał w tym zakresie będzie stanowił Mazowiecki Park Naukowo Technologiczny, który ma powstać na terenie Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poświętnem.

Na terenie gminy Załuski od czerwca 2011 r. funkcjonuje jedna wstępnie uznana grupa producentów owoców i warzyw. Wydaje się, że jest to stanowczo za mało jak na potencjał rolnictwa w Gminie Załuski. Promowanie i zachęcanie do współpracy między producentami pozwoli niwelować niekorzystne dla lokalnego rolnictwa rozdrobnienie produkcji rolniczej, ale co ważniejsze podniesie jego konkurencyjność. Organizacja obrotu artykułami rolnymi jest w chwili obecnej sporym problemem i w Polsce kształtuje się na poziomie, 5% co w odniesieniu do 80% wskaźnika organizacji obrotu w krajach starej UE pokazuje jak wiele w tej dziedzinie jest do zrobienia. Warto przy tym wykorzystać możliwości, jakie daje Wspólna Polityka Rolna w postaci wsparcia finansowego, zachęcającego do współpracy i organizowania się grup producentów rolnych czy grupy producentów owoców i warzyw.